

„A Nepálban szolgálók neveit nem írhatjuk le egyetlen médiumban sem. Bár az országot terrorizáló maoista erők háttérbe szorulásával enyhült a helyzet, még mindig veszélyes lehet, ha testvéreinkről kiderülne, hogy keresztény misszionáriusok.”

Megrendülten, de rendületlen küldetésben ► 4. oldal

„Felkavaró és megnyugtató események egyaránt voltak az én időmben is, ám lényegében egész munkánk az imádságon alapul. Én magam mindenesetre a legnagyobb jelentőséget mindmáig annak tulajdonítom, hogy Isten-nel meg lehet beszélni a dolgokat.”

Látogatás Tóth-Szöllős Mihálynál ► 7. oldal

„Mennybemenetel ünnepe nem az egek kémlelésére szólít, hanem arra akar megtanítani, hogy a mélységben lássuk meg az Istent.”

Az ünnep igéje ► 11. oldal

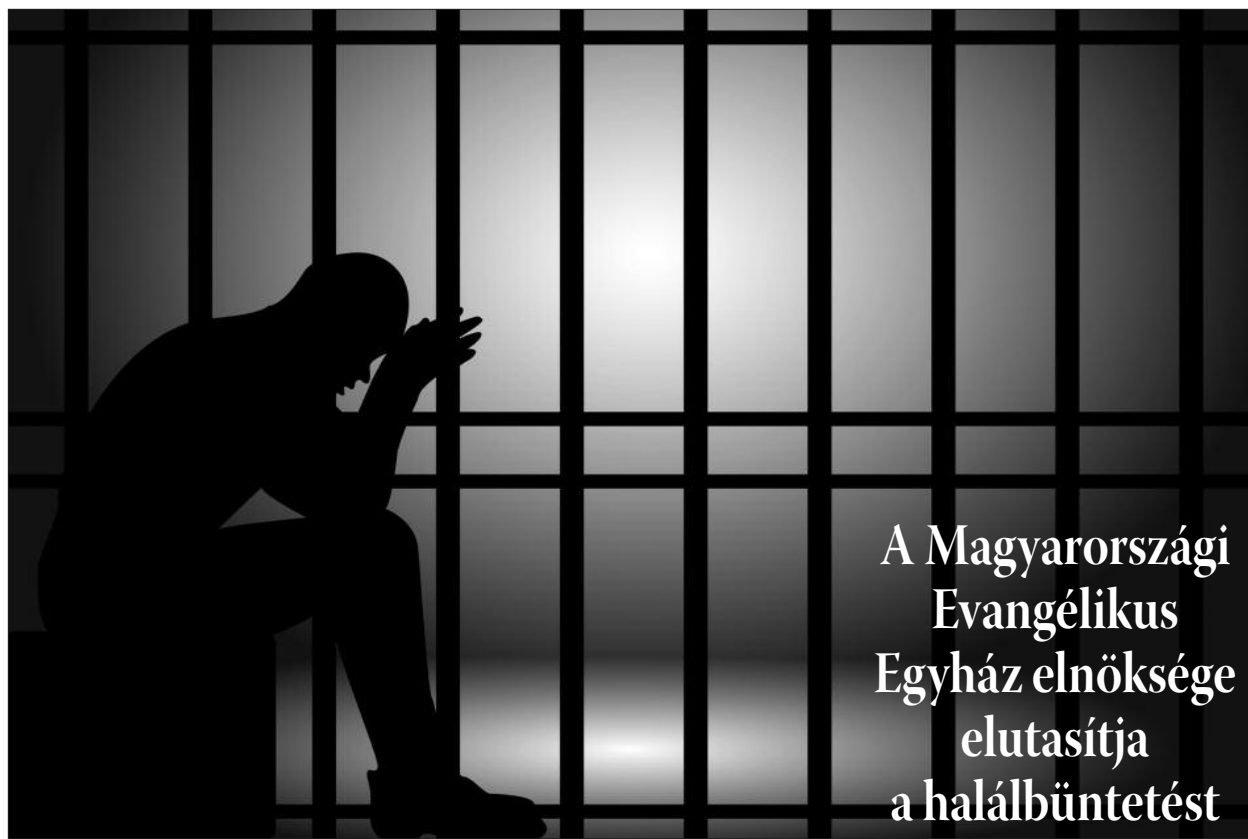
Intézményátvételekről – reálishan ► 3. oldal
Ádám almái... ► 3. oldal

Az ember nem egyenlő a bűnével ► 5. oldal

Kanadai panoráma ► 8–9. oldal

A lét filozófusa ► 13. oldal

A CrossSound fesztivál víziója ► 14. oldal

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége elutasítja a halálbüntetést

Öt ország zászlaja az asztalon

Interjúkötetben tekint vissza életére a nyolcvanéves lelkész

► Szűkebb pátriájától nem messze, Balatonszárszón mutatták be a somogymeggyesi születésű, Hamburgban élő nyugalmazott evangélikus lelkész, *Weisz Jenő Küldetésben* című interjúkötetét. Az *Evangelikus Élet* korábbi szerkesztőségvezetője, *Boda Zsuzsa* által írt és szerkesztett, magánkiadásban megjelent könyv az interjúalany nyolcvanadik születésnapja alkalmából készült. A kötetet *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott evangélikus püspök méltatta május 3-án az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. ► *Folytatás a 10. oldalon*

HIRDETÉS

KÖSZÖNJÜK
adója egyházi 1%-át,
amivel fogyatékkal élőknek segíthettünk!

Magyarországi Evangélikus Egyház

Technikai szám: 0035

evangelikus.hu

A halálbüntetés a Magyarországi Evangélikus Egyház – hitvalláson és a keresztyén etikán alapuló – meggyőződése szerint elfogadhatatlan. Felhívjuk minden testvérünket arra, hogy közös imádsággal erősítsük a társadalom értékrendjének keresztyeni megújulását, ami az élet feltétlen tiszteletével teheti biztonságosabbá világunkat!

A magyarországi bűnözési statisztikák egyértelműen igazolják, hogy a halálbüntetés eltörlése óta – amiben elévülhetetlen az első Alkotmánybíróóság érdeme, s amit megerősített több országgyűlési döntés is – számottevően csökkent az életellenes bűncselekmények száma. A még így is tűrhetetlenül sok szörnyű tett minden egyes áldozatáért imádkozunk, szereteteik fájdalmában osztozunk. Ugyanakkor meggyőződésünk, hogy nem szolgálja sem az ő megnyugvásukat, sem a közbiztonság erősödését, ha a politika vagy a média a jézusi szeretettanítással összeférhetetlen ösztönökre apelálva, a bosszúállás és elrettentés hamis ködképével mérgezi a lelkeket.

Nyújtunk testvéri segítséget, vigaszt és támaszt a veszteséget szenvedőknek, azok pedig, akik a közbiztonság fenntartására, erősítésére és az igazságszolgáltatásra hivatottak, minden valóban hatékony és alkotmányos eszköz felhasználásával gondoskodjanak az élet védelméről!

■ *Gáncs Péter* elnök-püspök, *Próhla Gergely* országos felügyelő, *Fabiny Tamás* püspök, *Fábri György* felügyelő, *Szemerei János* püspök, *Mészáros Tamás* felügyelő, *Hafenschner Károly*, a zsinat lelkészi elnöke, *Abaffy Zoltán*, a zsinat nem lelkészi elnöke

■ *Lengyel Anna*, egyházunk országosfelügyelő-helyettese a nyilatkozattal kapcsolatban különvéleményt fogalmazott meg: „Magyarországon törvény tiltja a halálbüntetést. A hívő embereknek ráadásul a *Tízparancsolat* (Ne ölj!). Nem tartom helyesnek, ha egyházunk aktuálpolitikai játszmákban vesz részt.”

Az élet védelmében

■ PRÖHLE GERGELY

Egy gyilkosság megrázza az ország közvéleményét. A gyász, a tehetetlen düh ösztönös reakciókat vált ki, s hamar a szemet szemért, fogat fogért ősi farkastörvénye kerekedik felül a közvéleményben – vagy legalábbis annak egy részében. A lefóliázott kaposvári trafikban elkövetett brutális gyilkosság után is ez történt. A „nép hangja” – ha van ilyen – bosszúért kiált, mert a felvilágosult jogállami kereteken belül csalódnia kellett. Hiába a büntető törvénykönyv szigorítása, hiába a rendőrség személyi és anyagi megerősítése, a szörnyű tett mégis megtörténhetett.

Természetes, hogy e jelenséget észelve a politika reagál. Különösen akkor, amikor a politikai arénában egyre hangsúlyosabban van jelen egy olyan párt, a Jobbik, amelyik – tekintettel arra, hogy még sohasem kormányzott – sokak számára az újdonság varázsát hordozza, s az egyszerű megoldások ígéréteivel ügyesen gondoskodik a közélet tematizálásáról. Tudjuk jól, hogy ők mit gondolnak a halálbüntetésről, mint ahogy sok minden másról is; e gondolatok egy részét – elsősorban a rasszista megnyilvánulásokat – keresztényi alapálásból csak kőkeményen elutasítani lehet. Ugyanakkor óvnék attól, hogy egy ilyen helyzetben – amely akár egy gyülekezeten belül is előfordulhat – egyszerű minősítgetésekkel, lesajnálással kerüljük el az érdemi vitát.

Orbán Viktor miniszterelnök Pécssett, ahol nemrég szintén egy fiatal lány halála rázta meg az embereket, arról beszélt, hogy napirenden kell tartani a halálbüntetés kérdését. Hogy valóban szükség volt-e a diskurzusnak már ebben a fázisában ilyen magas szintű megnyilvánulásra, abban korántsem vagyok biztos, ugyanakkor a „napirenden tartani” megfogalmazást tekinthetjük úgy is, hogy akkor mostantól a miniszterelnök is közvetlenül követi a vitát, amely tehát már zajlik. Mint néhány nappal később kiderült, ez messze nem a halálbüntetés visszaállításának támogatását jelenti.

A miniszterelnöki megszólalás kapcsán aztán óriási nemzetközi felháborodás tört ki, s néhány napon át a magyarországi közvélemény is csak találgatta, hogy akkor most vajon mit is jelenthet pontosan a „napirenden tartás”. Ebben a fázisban jelent meg egyházunk országos elnökségének nyilatkozata, mely egyértelmű állásfoglalás a halálbüntetés visszaállítását ellen.

Egyházunk elnökségének egy híján összes tagja is „napirendre vette” tehát a halálbüntetés ügyét, és pedig azért, mert a magyar közéletben amúgy is oly sokszor hangzanak el – konkrétan vagy utalásszerűen – hivatkozások különböző hitbéli alapelvekre, hogy az egyház egyszerűen nem teheti meg, hogy pont e vallás-erkölcsileg oly súlyos témában hall-

gatásba burkolózzék. Azóta egyébként egy jobbikos politikustól is érkezett konkrét felkérés annak érdekében, hogy egy lehetséges népszavazásra már az egyházak véleményének ismeretében kerülhessen sor.

A halálbüntetés vétésének megdöbbentően nagy irodalma van, amelyben akár kicsit is elmélyedni komoly szellemi kaland. Lássuk be: évszázadokon át zajlott az emberi életek kioltása a Jóisten és az egyházak nevében, aminek voltaképp csak az a felvilágosodás vetett véget, amelyet egyébként oly sokszor kárhoztunk az elvallástalanodás aggasztó elterjedéséért.

Mi, protestánsok előszeretettel mutogatunk a szentnek mondott inkvizícióra, de ne legyenek illúzióink: *Luther* és *Kálvin* is hitet tett a halálbüntetés mellett, mondván: Isten felhatalmazása alapján az Isten által előírt parancsok megsértőivel szemben életük kioltása is megengedett. Amint *Tóth Zoltán* kiváló jogtudós rámutat, a hóhér ez esetben nem az uralkodó parancsának végrehajtója, hanem Isten eszköze.

Egyelőre nem látjuk, hogy a halálbüntetésről szóló vita milyen fordulatokat vesz majd – feltéve, ha valóban napirenden marad. Az nem kétséges, hogy Magyarország – mint az Európai Unió tagja – szerződéses kötelezettséget vállalt arra, hogy jogrendszerében a halálbüntetés nem jelenik meg. Kérdés, hogy ilyen körülmények között a napirenden tartásnak egyáltalán mi lehet a célja.

Ugyanakkor ne higgyük, hogy a nyugati kritikusok helyesen járnak el, ha a kérdésről szóló vita újbóli kibontakozását a Lajttól keletre uralkodó vadkeleti viszonyok számlájára írják. Egy nemrég nyilvánosságra hozott tanulmány szerint a fiatal német jogászok egyharmada érvel a halálbüntetés újbóli bevezetése mellett. Az eredmény magyarázatában nagy hangsúlyt kap az, hogy válságos időkben a biztonság mindig előbbre való a szabadságnál, vagyis az emberi jogok érvényesülésénél.

Talán ez magyarázza azt is, hogy 2009 óta 17-ről 25 százalékra nőtt a halálbüntetést támogatók aránya. Ugyanakkor, ha több évtizedes távlatba helyezzük a tendenciákat, Németországban az 1950-es 55 százalékhoz képest a mostani számok jelentős csökkenést mutatnak. Nálunk más a helyzet. Egy néhány évvel ezelőtti közvélemény-kutatás szerint a támogatók aránya továbbra is 50 százalék felett van.

Ezek a realitások. De ha már tragikus módon napirendre került a kérdés, elengedhetetlen, hogy világossá tegyük az élet minden körülmények között való védelme iránti elkötelezettségünket. Akár az aktuális politikai diskurzustól teljesen függetlenül is.

A szerző egyházunk országos felügyelője, az Emberi Erőforrások Minisztériumának helyettes államtitkára

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Istenünk! Taníts minket imádkozni, hogy kitartóan és hűségesen forduljunk hozzád. Jézus Krisztus biztatására visszük eléd könyörgéseinket most is.

[Lektor:] Istenünk, aki tükröt tartasz elénk Jézus Krisztusban, engedd, hogy belenézve meglássuk egyházunk bűneit. Te segíts, hogy megszabaduljunk bálványainktól. Add Szentlelkedet, hogy igazan hirdessük ígédet, és állhatatosan vegyünk részt a szentségben. Bölcseségeddel taníts minket Krisztust élni, hogy Szentlelked nyitott életeket találjon, hogy mindannyian élő hittel vágyakozzunk rád. Krisztus Jézusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, aki tükröt tartasz elénk Jézus Krisztusban, engedd, hogy belenézve meglássuk a világ bűneit. Te add békédet, hogy békeséget teremthessünk. Te vezess ki minket az emberiség válságából, hogy Szentlelked közösséget teremtsen köztünk. Krisztus Jézusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, aki tükröt tartasz elénk Jézus Krisztusban, engedd, hogy belenézve meglássuk családunk és a magunk bűneit. Add, hogy a házastársak a te szeretetteddel szeressék egymást. Segíts gyermekeinket jól nevelni, hogy megismerhesenek téged, és veled éljenek akkor is, ha felnövekszenek. Add, hogy jelenlétedet megtapasztalva hozzád ragaszkodjunk életünk minden órájában, és a te utadon járjunk. Krisztus Jézusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, aki tükröt tartasz elénk Jézus Krisztusban, engedd, hogy belenézve meglássuk, hogy bűneink visznek minket a be-tettségbe, a nyomorúságba és a félelembe. Te add, hogy bűnbocsánatod-ból éljünk, és ezzel elmúljon minden betegségünk. Te add bölcsességedet, hogy elkerüljünk minden nyomorúságot. Te adj nekünk hitet, hogy elmúljanak félelmeink. Krisztus Jézusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, aki tükröt tartasz elénk Jézus Krisztusban, engedd, hogy belenézve meglássuk, bűneink miatt a halál ítélete vár ránk. Te add reménységedet, hogy megtapasztaljuk az örök élet ajándékát, amelyet Jézus halálában és feltámadásában kinyilatkoztatált nekünk, és ezzel benned reménykedve készül-jünk utolsó földi óránkra. Krisztus Jézusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Istenünk, aki Jézus Krisztusban megmutatod bűneinket, add, hogy megtapasztalhassuk bűnbocsátó szeretetedet őbenne, aki veled és a Szentlélekkel egy Isten, él és uralkodik mindörökkön-örökké. [Gyülekezet:] *Amen.*

FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP (ROGATE) – 2MÓZ 32,7–14

„Az Úr száanalomra indult...”

Egyik oldalon áll az egész nép, a másik oldalon áll Mózes egymagában. A nép egyhangú szavazással döntött az aranyborjú megalkotása mellett. Nem istencseréről van itt szó. A szakaszt bevezető mondatok ezt egyértelművé teszik: *„És kiszedte az egész nép az aranyfüggőket a füléből, és odavitte Áronhoz. Ő átvette tőlük, vésővel mintát készített, és borjúsobrot öntött. Ekkor azt mondták: Ez a te istened, Izráel, aki kihozott Egyiptom földjéről. Ezt látva Áron, oltárt épített elé, majd kihirdette Áron, hogy holnap az Úr ünnepe lesz. Másnap tehát korán fölkeltek, égőáldozatokat áldoztak, és békeáldozatokat mutattak be. Azután leült a nép enni és inni, majd mulatozni kezdtek.”*

Mózes – aki akkor egyedül állt úgy Isten előtt, hogy nem akarta akaratát se áldozat, se imádság erejével Istenre kényszeríteni – mégis értelmét látja a legsúlyosabb bűnbe esett népeért való közbenjárásnak. Imádsága nem is marad eredménytelen, mert: *„Az Úr száanalomra indult, és nem hozta rá népére azt a bajt, amit mondtott.”*

A VASÁRNAP IGÉJE

Mi volt Mózes sikerének titka? Az, hogy nem népe bűnét próbálta menteni vagy kicsinyíteni, nem is a maga hűségével érvelt, hanem kizárólag Isten korábbi szabadító tetteire és ígéreteire hivatkozott. Arra kérte Istent, hogy a nép méltatlansága miatt ne bánja meg azt a jót, amelyet már az ősatyáknak megígért, és amelyet az Egyiptomból való csodás szabadulással már elkezdett megvalósítani, hanem vigye véghez. A nép bűnbeesése miatt ne változtassa meg akaratát, amelyet korábban kinyilatkoztatott. Hiszen az ő jóakarata nem törhet meg a nép bűnén! Nem lehet, hogy a bűn diadalmaskodjék Isten akarta fölött. Isten akaratának kell a bűn

fölött diadalmaskodnia. Mózes önzetlen szeretetről tanúskodó imádságában *a hit bizonyossága szólal meg*: Isten jóakarátának minden akadályt legyőzve érvényesülnie kell, hiszen Isten valóban Isten, és nem bálvány.

Rogate vasárnapján – húsvét fényében – ezt azzal kell kiegészítenünk, hogy imádságainkban Isten sokkal nagyobb szabadító tetterre hivatkozhatunk, mint Mózes. Hiszen Krisztus halála és föltámadása által Isten minőségileg más szabadításban részesített bennünket, mint amikor őszövetségi népét az egyiptomi fogságból kivezette, hogy a pusztán át az ideig való földi Kánaán felé indítsa útjuk. Isten bennünket a bűn és a halál fogságából szabadított meg, hogy földi életünk hátralevő idejében az el nem múló, örök Kánaán felé vándoroljunk.

De ne feledjük, hogy miként a pusztza az őszövetségi nép számára a megkísértés és a kísértésben való elbukás helye volt, úgy számunkra teljes földi életünk „pusztán” át vezető zarándokút, amelynek során nap mint nap kísértések lesnek ránk. Ezek között számunkra is az rejti a legnagyobb veszélyt, hogy – hívőként – Isten hatalmát földi céljaink szolgálatába szeretnénk állítani.

Meg kell értenünk azonban, hogy Isten soha nem lesz földi vágyaink kiszolgálója. Erről alkuba sem hajlandó bocsátkozni velünk. Semmilyen fogadkozással vagy följánlással nem vehetjük rá, hogy akaratával ellentétes kéréseinket teljesítse, vagy megvalósulásukat támogassa. Viszont mindig számíthatunk Isten könyörületére, ha Krisztus halálában és föltámadásában véghezvitt szabadító tetterre hivatkozunk, még akkor is, ha

el kell ismernünk, hogy naponként vétkezünk, és így újra meg újra méltatlanná válunk ígéreteire.

Ha elismerjük, hogy híjával vagyunk minden igazságnak, de napon-ta kérjük, hogy Isten mégse engedje Krisztus áldozatát kárba veszni rajtunk, hanem méltatlanságunk ellenére részesítsen annak gyümölcseiben, akkor bátran remélhetjük, hogy Isten irántunk is éppúgy száanalomra indul, mint ahogyan egykor a bálványimá-dás bűnébe esett népét is megszánta, és nem veszítette el a pusztában.

Az imádság tehát semmi másra nem apellálhat, mint Isten könyörülő irgalmára. Az Istennek tetsző imádság mindenekelőtt Isten korábban számtalanszor megmutatott és Krisztusban kinyilatkoztatott jó-ságát és hűségét magasztalja, és erre hivatkozva mer kérni bármit, ami összhangban áll Isten ígéreteivel. Az ilyen imádság Istent száanalomra indítja, ami ma sem jelent mást, mint hogy nem hozza rá övéire azt a bajt, amelyet bűnükért kilátásba helyezett, hanem korábban tett ígéreteit teljesíti, üdvösségükre.

Nem nehéz belátni, hogy az „öreg kontinens” és rajta hazánk hitében elbizonytalanodott kereszténységére számos, minden eddiginél nagyobb baj leselkedik, nem utolsósorban a militáns iszlám fenyegetése miatt. Ezért sosem volt még ennyire aktuális a mai vasárnap felhívása: Rogate! Imádkozzatok!

Ha nem talál süket fülekre ez a fel-szólítás, akkor Isten talán szána-lomra indul irántunk, és nem hoz ránk olyan bajt, amely könnyen vég-zetesnek bizonyulhat.

■ VÉGHELYI ANTAL

„Mindenkor megnyugtat bölcs intézkedésed”

► **Folytatjuk a *Dunántúli énekeskönyv* (1911) szerzőit bemutató sorozatunkat: ma Payr Sándor, Gyurátz Ferenc, Zábrák Dénes és Csengye Gusztáv énekei közül ismerhetjük meg azokat, amelyeket megőrzött mostani gyűjteményünk is.**

Már *Sántha Károly* életművének áttekintésekor is megemlítettük a 19–20. században keletkezett énekek többségének hátrányos helyzetét: nincs önálló dallamuk. Másrészt se nem elég régiiek, se nem elég újak ahhoz, hogy a figyelem rájuk irányuljon; énekeskönyvünk – amúgy logikus – szerkesztési elvei miatt pedig többnyire eltűnnek a fejezetek végén. Éppen ezért nem árt időnként feltárt készíteni: hadd szólíthassanak meg minket újra meg újra.

A *Dunántúli énekeskönyv* szerkesztését, az anyag válogatását nagyrészt *Payr Sándor* (1861–1938), a soproni teológiai fakultás egyháztörténet-professzora végezte. Szerzőként nagyon szerény volt, csak két önálló énekét vette fel az énekeskönyvbe. Hetvenöt ének fordítása, illetve átdolgozása kötődik a nevéhez (és neki tulajdoníthatjuk a jelzés nélküli énekek nagy részét is). Mára négy fordítása maradt.

Egyetlen saját – az 1955-ös kiha-gyás után 1982-ben visszavett – éneke a *Téget ért az aratás* (EÉ 490; a *Teljes minden életben* – EÉ 526 – dallamára). Olyan jelentős átdolgozáson esett át, hogy bizonyos versszakokaiban alig lehet felismerni a közös eredetet (az első két strófa összevonásán túl a szöveg nagy részét áthelyezték egyes számból többes szám első személybe). Legin-kább az eredeti 3. vers maradt meg:

„Amit Isten megígért / Még Noénak régen, / Hogy amíg lesz ez a föld, / Aratás is lesz: / Ím, betölt, mert a föld / Termését megadta: / Hú a népek Atyja!”

Payr Sándor méltatására *Ittész János* szavait hívjuk segítségül (*Payr Sándor- emlékkönyv*, Luther Kiadó, 2011): „Hatalmas életművét túlbecsülni nem lehet, alábecsülni pedig halátlanság lenne – ezért (...) szíve-sen idézem Sartoris Jánosnak, a 18. század jelentős dunántúli lelkészének bölcs mondatát: »Mi mindnyájan elődeink vállán állunk, ezért látunk tovább náluk.« És ahogy – a Doszto-jevskijnek tulajdonított mondás szerint – az orosz realista írók mind Gogol köpönyegéből bújtak ki, ugyanígy elmondható, hogy a hazai evangélikus egyháztörténet-írás elmúlt bő száz esztendejében – így vagy úgy – mindenki Payr Sándor tanítványa. Igen, az ő széles vállán ál-lunk mindnyájan.”

Gyurátz Ferenc (1841–1925) pápai lelkész, majd dunántúli püspök emlékezetét híven őrzi egyházkerülete: nevét viseli egy pedagógusokat kitün-tető díj és a pápai általános iskola. Két énekszerzőnket nemcsak az énekes-könyv, hanem más munka is össze-köti: Payr Sándor Gyurátz püspök mellett dolgozott missziói lelkész-ként, majd püspöki titkárként.

Gyurátz Ferenc tíz énekből ket-tőt örököltünk meg. Az *Isten, ki böl-*

CANTATE

csen vezérléd az időknék folyamát (EÉ 176; a *Jézus, örömmel fogadlak* – EÉ 143 – dallamán) óéveste kísérorje. Hat versszakából négy található énekeskönyvünkben (1., 2., 5., 4.); a második strófát kivéve kevés változtatással. Ilyenkor különösen helyénvaló, hogy megsszólal a bűnbánat és a há-laadás hangja is: „Fogadd megtérő szolgádat / Egyszülött szent Fiadért, / Ki értem is ontott vért. // Te, ki mindeddig hordoztál, / Jó Atyám, hú pásztorom, / Lelkem téged áld, ma-gasztal, / Hála zendül ajkamon.” (3–4. versszak)

A *Nagy Isten, ki a világot alkottad, s bölcsen kormányzod* (EÉ 486; a *Jö-vel, Szentlélek Uristen* – EÉ 229 – dal-lamán) a hazaszeretet két éneke kö-zül az egyik. Hat strófájából három maradt (1., 4–5.), az első kettő mini-mális változtatással. „Te adtad nekünk e hazát, / Itt munkálok néped javát. / (...) Te légy erős sziklavárunk!”

Zábrák Dénes (1852–1913) sopro-ni lelkész öt önálló énekkel és 98 for-dítással-átdolgozással szerepelt 1911-ben. Mára ugyanúgy négy fordítása és egy saját éneke maradt, mint Payr Sándornak. A közkedvelt *Meny-nyei jó Atyánk, e gyermeket te véd-d meg* (EÉ 296) a keresztelési énekek csoportját gazdagítja. A versszakok száma nem változott – a Szenthá-romság tagjait szólítják meg –, de fő-leg az első strófában jelentős az át-dolgozás. A másodikból több maradt

meg: „Megváltó Jézusunk, / (...) Ki híveid közé / Ma őt is felveszed, / Bűntől, csábítástól / Óvja meg hű kezéd!” A *Dunántúli énekeskönyv* az *Isten, ó szent Isten* (EÉ 436), mosta-ni gyűjteményünk a *Jer, dicsérjük Istent* (EÉ 40) dallamára alkalmaz-a a verset.

Csengye Gusztáv (1842–1925) már teológiai tanulmányai előtt népsze-rű költőnek számított, leginkább *A fogoly lengyel* című verse miatt. Lel-készi és tanári vizsgát tett. Az aszó-di gimnázium igazgatója volt, majd az eperjesi teológián és jogakadémi-án oktatott. A jogakadémia 1919-ben kénytelen volt Miskolcra költöz-ni, így Csengye utolsó éveit itt töltötte. Emlékét szobor őrzi a belvárosi evangélikus templom udvarán.

Csengye Gusztáv 1911-es tizen-három énekből egy őrződött meg mostani énekeskönyvünk *Bizalom Istenben* című fejezetében: *Rád bízom sorsomat, Uram, mindhalálig* (EÉ 354; a *Hirdetek tinéktek* – EÉ 159 – dalla-mára). Változatos a története az ere-deti hat versszaknak. Az első szó szerint megörököltük, a második teljesen kimaradt; a harmadik stró-fa egyetlen sora változott, a hatodik-ban egy-egy szót cseréltek ki. A ne-gyediket és ötödiket pedig összeol-vasztották egy versszakká: így jött lé-tre a mi négy szakaszunk.

Kíváncsiak vagyunk-e mást, mint hogy képesek legyünk szívből így imádkoz-ni és gondolkodni: „Rád bízom sor-somat, / Uram, mindhalálig, / Akár-hogy intézed, / Csak javamra válik. // Az Isten útjának / Te vagy-e bírá-ja? / Csak végezd munkádat, / Mer-re hív a pálya!” (1. és 3. versszak)

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Intézményátvételekről – reálsan

► **Megyei napilapokban olyan információk láttak napvilágot az utóbbi hetekben, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) újabb oktatási intézményeket szeretne átvenni. Utánajártunk, hol tart a folyamat, mik az esélyek az átvételre. Varga Mártával, az MEE Országos Irodája Nevelési és Oktatási Osztályának vezetőjével *(képiünkön)* beszélgettünk.**

alítása is lehet egy-egy átvételnek. Mivel azonban a végső döntést erről nem maga az egyház, hanem a kérvényezés után az Emmi és a Klik hozza meg, sokkal átláthatatlanabb a folyamat.

A minisztérium emellett ahhoz ragaszkodott: mindig a mindenkori bevett egyház, ne pedig a helyi gyülekezet kérvényezze az intézményátvételt.

A köznevelési törvényben csak az szerepel, hogy akkor adható át nevelési, nevelési-oktatási intézmény vallási, világnézeti szempontból elkötelezett nevelést, oktatást folytató fenntartó számára, ha az intézménybe beíratott kiskorú gyermekek, tanulók esetén a szülők, nagykorúság elérése esetén a tanulók több mint fele azt támogatja (74. § [3] bekezdés). De hogy erről hogyan – nyilvánosan vagy titkos szavazással – és mikor kell szavazni, mennyire számít a nevelőtestület vagy a helyi, illetve a kisebbségi ön-

mi) annak bejelentését, hogy melyek azok az intézmények, amelyek iránt érdeklődünk. A tankerületek hatáskörébe tartozó általános iskolákkal kapcsolatban azonban nem adhattak ki számunkra információkat, ezért nehéz volt vizsgálni egy-egy intézmény esetében annak fenntarthatóságáról, állapotáról, vállalkozásáról. Volt, ahol be sem tudtunk menni az épületbe, hiszen a Klik fenntartásában van, így a mi oldalunkról jelenleg sokkal nehezebbé vált egy-egy ilyen irányú döntés előkészítése – mondja Varga Márta.

Míg korábban sokszor az önkormányzatok jelezték átadási szándékukat, ez most szintén megváltozott: általában helyi gyülekezetek részéről, illetve egyes evangélikus oktatási intézmények vezetőinek részéről fogalmazódik meg a szándék az átvételre.

– Ha egy településen van már egy óvoda és egy gimnázium, jogosan merül fel az igény, hogy a kettő között létesüljön általános iskola is. Ez történt most Mezőberényben, ahol a helyi lelkészek és a meglévő intézmények vezetői kezdeményezték a vizsgálatot – tudtuk meg az osztályvezetőtől, aki szerint így nagyobb re-

kormányzat véleménye, arról nincsen rendelkezés. A minisztérium ennek a szavazásnak az alapján május utolsó munkanapjáig döntést hoz arról, átadja-e az intézményt egyházi fenntartásba.

A szűk határidő elég sok feszültséget okoz helyi szinten. Az egyháznak tájékoztatást kellene tartania az intézményben arról, mi lenne, ha átvennék a fenntartást. Ez viszont sok esetben nem jön létre, és megtörténhet az is, hogy az elsős gyerekek májusban még egy Klik-fenntartású intézménybe iratkoznak be, szeptembertől azonban már egyházi intézménybe fognak járni.

Erről azonban nem az egyházak képviselői tehetnek, ám féltő, hogy az információk nem megfelelő áramlása miatt a feszültségek az egyházakon fognak lecsapódni.

Jelenleg a Magyarországi Evangélikus Egyház négy intézmény átvételét vette fontolóra.

– Az iklaki általános iskolát átvéve ez az aszódi gimnázium tagintézménye lenne – tájékoztatott Varga Márta. – A településen az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve ugyan nem maradna más iskola, de a három kilométerrel arrébb lévő domonyiba a szülők átvihetnék gyerekeiket, ha nem akarnák az evangélikus fenntartású intézménybe járattatni őket.

Mezőberényben a tervek szerint az általános iskola megfelelődné, és egy része evangélikus egyházi fenntartásba kerülne, így alkotva egy tagintézményt a helyi gimnáziummal. A településen van már óvodánk, így felmenő rendszerben tanulhatnának a gyerekek.

Szó van a soproni Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény átvételéről is, amely az Eötvös-iskolához kapcsolódna. Az intézményben sajátos nevelési igényű gyerekekkel foglalkoznak, és ehhez kapcsolódva működik egy szakszolgálat, amelyben olyan képzettségű pedagógusok dolgoznak, akik az átvétel után a mi intézményeinkben szakmai tanácsadói, gyógypedagógusi szolgáltatást működtethetnének.

A következő tanévtől szóba kerülhet egy szentesi iskola átvétele is, de ilyen rövid idő alatt nem tudtunk még megfelelően tájékozódni az iskoláról, ezért ezt az átvételt idén nem tartjuk reálisnak.

A Magyarországi Evangélikus Egyház tavaly az első három iskolával kapcsolatban már megfogalmazott egy-egy szándéknyilatkozatot, amelyet be is adott a minisztériumba. Különböző indokokkal akkor mindhárom igényt elutasították. Most egyházunk újra beadta a kérvényeket. A döntés tehát már nem az evangélikus egyház, hanem újra csak a minisztérium kezében van: a Klik lebonyolítja a véleményezési folyamatot, a végső döntést pedig a miniszter hozza majd meg.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA
Evangelikus.hu

Egy tíz éve készült, de szélesebb körben alig ismert, bibliai témát érintő, egy északi (dán) evangélikus lelkész életét görbe tükörben bemutató filmről osztom meg most a gondolataimat tisztelt olvasóimmal.

Az *Anders Thomas Jensen* rendezésében 2005-ben készült, 2006-ban bemutatott, dán–német koprodukcióban készült film egy evangélikus parókián játszódik. A filmajánlók a vígjáték kategóriába sorolták, de a műfaja nem egyértelmű. Vannak humoros jelenei, de inkább egyfajta szatirikus paródiának mondanám. Az biztos, hogy nem klasszikus vígjáték. Nevetni nem igazán tudtam rajta, viszont a felvéteit továbbgondolandónak találtam. Néha a helyzetek, máskor a szereplők és sajnos sok esetben a bemutatott lelkész- és egyházkép is szánalmas.

A helyszín egy sok száz éves, gyönyörű evangélikus templom – amelyet kívülről és belülről is megcsodálhatunk – és a mellette álló parókia. Az udvar közepén egy almafa áll, amelynek szintén fontos szerep jut.

A történet arról szól, hogy a szociálisan érzékeny lelkész (Ivan – *Mads Mikkelsen* alakítja) társadalmi szolgálatot vállalva különböző hátrányos helyzetű embereket fogad be. A befogadottakból sajátos kis gyülekezet alakul.

Tagjai: Gunnar, az ígéretes, de félresiklott teniszező, aki szomorúságában kényszeres evésével hatalmas hústoronnyá „építette a testét”. Emellett alkoholfüggő, soha nem józan, és ráadásul még kleptomániás is. Aztán ott van Khalid, a pakisztáni bevándorló, akinek a beszéde is alig érthető, mert annyira töri a nyelvet. Hazulról hozott sértettsége miatt éjszakánként „hadat üzen” a hazáját kizsákmányoló multiknak, és benzinkutakat rabol büntetésül. Ott van a szexmániás Sarah, aki gyereket vár, és félelem gyöttri, hogy korábbi életvitele miatt fogyatékos lehet a gyermeke. És érkezik egy új lakó, Adam (*Ulrich Thomsen* alakítja).

Szerepel a filmben még egy nagyon idős férfi is – a kórházban haloklik –, aki a második világháborúban egy haláltáborban szolgált, és ezt nem tudta feldolgozni.

A film azzal kezdődik, hogy a semmi közepén Adam leszáll a buszról. Előveszi a bicskáját, és mélyen végigkarcolja a busz oldalát, amikor az továbbindul... Kicsi autón érkezik érte Ivan, a lelkész. Adam nem igazán örül a találkozásnak. Mint kiderül, éppen a börtönből jött ki, és tizenkét hetet kell a parókián közszolgálatként eltöltenie.

Adamon látszik, hogy kemény: ki-gyúrt fickó, kopaszra nyírt fejjel, de az irányultsága akkor válik egyértelművé, amikor a kicsomagoláskor nem egy családi fotó kerül elő a táskájából, hanem egy Hitler-kép, amelyet ki is függeszt átmeneti szobája falára.

Aztán belépünk egy istentiszteletre. A templom belülről is gyönyörű. Viszont szembeszökő, hogy a befogadottakon kívül nincs ott senki. Tényleges gyülekezet nincs ott e mögött a szolgálat mögött.

Itt gondolatban kiléptem a filmből. Nagyon furcsa gondolatok kezdtek

kavarogni bennem. Amíg az elején imponálónak tűnt a lelkész szent bátorsága, szociális elkötelezettsége, itt már látszott, hogy valami nagyon nincs rendben. A gyülekezet nélkül maradt lelkész szociális pótcselekvéséről van szó? A film ezzel a furcsa helyzettel az identitását veszített egyházzal akar esetleg beszélni, amely kívülről ugyan még szép, de már elveszítette az emberek érdeklődését? Mélyen felkavart és elgondolkodtatott ez a felvetés.

A sajátos kis közösség minden napjai, a furcsa találkozások, beszélgetések, érintkezések és súrlódások

A falu – szintén kicsit furcsa – orvosától megtudjuk, hogy a lelkész is borzalmas traumákon ment át, és ráadásul súlyos agydaganata van.

Aztán a lelkész hazatér a kórházból, és mintha mi sem történt volna, folytatja a szociálterápiát. Adam számára azt a célt találják ki, hogy almás lepényt kell készítenie. Ehhez mindenekelőtt azt kell megvárni, hogy beérjen az udvaron álló almafa termése...

Ami olyan egyszerűnek és magától értődnének tűnik, az számtalan akadályba ütközik. Az almafa termését az ígéretes indulást követően folyamato-

san veszélyek fenyegetik: madarak, férgek, viharok, villámcsapás.

A lelkész a sátán támadásával magyarázza a csapásokat, ami Adamot annyira felidegesíti, hogy újra a lelkészre támad. Furcsa és visszatérő bibliai üzenetet is kap, ugyanis minden nagyobb ajtócsapódáskor leesik az általa falra akasztott Hitler-kép. Egy Biblia pedig mindig ugyanott nyílik ki: *Jób könyvé*nél. Sokadszorra Adam felveszi, és elolvassa. A lelkéssel azon is összekülönböznek, hogy a rossz a sátántól vagy Istentől jön-e.

ÉGTÁJOLÓ

Az abszurditás csúcsa, hogy amikor Adam szkinhed barátai eljönnek látogatóba, és meglátják, hogy a csapatban van egy színes bőrű pakisztáni, belekötnek, de Adam előrántja a fegyverét, így szégyenszemre vissza kell vonulniuk. Később azonban visszatérnek – többedmagukkal és felfegyverkezve. Ivan, a lelkész közéjük áll. Össze akarja szedni a fegyvereket, de közben az egyik véletlenül elsül, és fejből lövi a lelkészt.

A megrendült Adam az egyetlen épen maradt almából megsüt egy pogácsa nagyságú süteményt, és sietve beviszi a kórházba. Legnagyobb meglepetésére Ivan ágya üres, de nem azért, mert meghalt. A golyó éppen a daganatot távolította el a lelkész fejéből, aki most a napsütötte kertben lábadozik.

Az igazi csoda azonban nem ez. Ennél sokkal nagyobb csodáról szól ez a fordulatokban bővelkedő film. A csoda a film végén bújik meg diszkrétan. Új vendéget várnak. Ivan lelkész mellett segítőként Adam is ott áll, már serkenő hajjal...

Mert az Istennek semmi sem lehetetlen.

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Az Ócsai hitvallás évfordulójára emlékeztek

Száztíz éve történt a baptisták állami elismerése

► A magyarországi baptisták történetében jelentős évszám 1905. Sokéves tárgyalás és kérelmezés után **Lukács György** kultuszminiszter intézkedése nyomán ekkor részesítette állami elismerésben a magyar kormány a baptista hívőket. Ennek az egyházjogi eseménynek száztizedik évfordulójára emlékezett április 24-én a baptista egyház Ócsán, abban az imaházban, ahol 1905. szeptember 15-én megfogalmazták és elfogadták a már addig is követett hitvallásukat, és megszerkesztették az állami elismeréshez szükséges szervezeti és működési szabályzatot. Ezek a dokumentumok **Ócsai hitvallás** néven vonultak be a magyarországi baptisták történelmébe.

A magyarországi baptisták története 1846-ra nyúlik vissza, amikor **Rottmayer János** két társával visszatért Hamburgból, ahol az 1842-es óriási tűzvész okozta károk helyreállításában segédkeztek. Elsőként ők indították el hazánkban a baptista missziót. Bár 1846-tól számítjuk az újkori baptizmus megjelenését Magyarországon, Rottmayerék munkássága mégsem feleldhetett ki, mert az 1848-as magyar forradalom és szabadságharc elfojtását követően a Bach-korszakban szinte minden újszerű szervezkedést, így a kezdődő baptista missziót is betiltották. Szervezett missziómunkáról csak 1873-tól beszélhetünk, amikor **Meyer**

Ünnepi emlékezés

Az április 24-i ócsai jubileumi ünnepségen nemcsak magyarországi baptisták vettek részt, hanem a Kárpát-medence számos országában élő magyar baptista vezetők is. A kormány képviselőjében megjelent **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere, akinek ünnepi köszöntője jól tükrözte a kormány és a baptista egyház tiszteletre méltó kapcsolatát.

A miniszter már az első mondataiban leszögezte, hogy „a magyar baptisták jelenléte erősíti és jobbat teszi Magyarországot”. Beszédében kiemelte: fontosnak tartja, hogy erről a történelmi eseményről megemlékeznek a baptisták, mert kell, hogy ezt tudja meg mindenki. **Károli Gáspár** veretes szóhasználatát kölcsönözve hangsúlyozta: „Ez nem zugolyában lett dolog, ez a nyilvánosságra is tartozik!”

Balog Zoltán ismeri a baptistákat és szolgálatukat, hisz úgy tekint rájuk, mint olyan hívő emberekre, „akik rendben vannak Istennel, felebarátikkal és embertársaikkal”. Világossá tette azt is, hogy a szolgálat még az elismerésnél is fontosabb, és ezt az értéket látja a Baptista Szeretetszolgálat munkájában és az iskolákban végzett fenntartói munkában is.

Köszöntőbeszéde végén a református lelkész miniszter azt kívánta, sohasse feledkezzünk meg fontos feladatunkról, a szolgálatról, de a legfontosabbról végképp ne, amelyet „egy szükséges dolognak” hívnak. Bár a száztíz éve megszerzett elismerésre emlékeznek az egybegyűltek, mégis

BARTOS GYULA FELVÉTELE

Henrik megkezdte Magyarországon a baptisták jogi helyzetének javítására irányuló tevékenységét, amely soha véget nem érő parlamenti és sajtóbeli lobbihoz vezetett. A törvényes elismerés ügyében szövetségese volt **Irányi Dániel** ellenzéki országgyűlési képviselő, de támogatói közt találjuk **Papp Gábor** dunántúli református püspököt és **Csáky Albin** grófort is. Meyer állandó kapcsolatban állt Irányival, aki az 1848-as párt ellenzéki képviselőjeként huszonhárom ízben szólalt fel a parlamentben a baptisták vallásszabadsága ügyében.

Ez idő tájt Magyarországon háromféle egyházjogi státus létezett: a *bevet*, az *elismert* és a *tűrt*. A baptisták a harmadik kategóriába tartoztak, annak minden hátrányával együtt. A helyzet javítására az egyetlen megoldás. Bár az 1895. évi XLIII. törvénycikk 7. §-a már a különböző vallásfelekezetek elfogadása irányába hatott, a baptisták elismerésének megvalósulása csak **Lukács György** kultuszminiszter 1905. november 2-án kelt miniszteri rendelete nyomán valósult meg. Támogató rendeletében a miniszter kimondta, hogy „a baptista vallásfelekezet az 1895. évi XLIII. törvénycikk rendelkezése értelmében az állam védelme és főfelügyelete alatt álló, törvényesen elismert vallásfelekezet”.

■ MAROSI NAGY LAJOS

Megrendülten, de rendületlen küldetésben

Rendhagyó beszámoló a Nepálért tartott imaestról

► Az Evangelikus Külmissziói Egyesület április 27-én tartott alkalma szomorú aktualitást kapott. Az egyházunk Üllői úti központjában két-havonta tartott külmissziói esten **dr. Dobos Ágoston** békésszentandrási református lelképásztor ugyanis az ez év márciusában Nepálban tett missziói látogatásáról számolt be. Arról az országról elevenedtek meg a képek, amelyet az előadást megelőző napokban nagy erejű földrengéssorozat rázott meg. Akkor este még „csupán” háromezer halottról szólt a híradás, de tudjuk, hogy az elhunytak száma azóta ennek közel háromszorosára növekedett...

A vetítővásznon kedves nepáli arcok jelentek meg, érdeklődő felnőttek, elkerekedett szemű gyermekek. Egy-egy kis történet is társult a képekhez: arról, hogy milyen szeretettel, őszinte kíváncsisággal fogadták abban a kis hegyi faluban a Magyarországról érkezett vendégeket. Merthogy **Dobos Ágostont** (*képiünkön*) elkísérte útjára **Pál Sándor**; a Református Szeretetszolgálat elnöke. Vagy épp arról osztotta meg vidám élményeit, mekkora sikerük lett a kicsinyek körében a „Nyilas Misi” póloknak, édességnek, lufiknak.

A hallgatóság mosolyát azonban beárnyékolta a kimondatlan kérdés: vajon mi történt ezekkel az emberekkel? Életben maradtak? Azt a pajkos szemű, hétévesforma fiúcskát a szeretetszolgálat sapkájában nem tette-e maga alá a rengéseket kísérő földcsuszamlás?

Égető kérdések, amelyekre nem tudható a válasz. Egy katasztrófa híre mindig sokkolja a közvéleményt, de még fájdalmasabb, ha a tragédiához arcok, megismert sorsok is párosulnak.

Elhangzott **Dobos Ágoston** beszámolójában, hogy Nepálban gyakoriak a földrengések, számolnak az emberek annak az eshetőségével, hogy a házuk, kunyhójuk összedől. Ezért is aggatnak a kilincsekre sípok, hogy kezük ügyében legyen, ha szükségük lesz rá: a romok alól így adhatnak majd életjelet. Talán így hívták fel a figyelmet magukra most is néhányan a túlélők közül, s így szabadulhattak meg rájuk omlott házuk börtönéből.

Mindezek ellenére ilyen erős földrengésre senki sem számított. S ahogyan a világsajtó is bőségesen cikkezett erről: Nepálban az emberek többsége mérhetetlen szegénységben él. Az összetákolt viskókban lakó nyomorult családok védtelenül lettek kiszolgáltatva a természet erőinek.

Miért engedte meg Isten? – a hallgatóság tagjaiban bizony feszült a kimondatlan, de annál gyötrőbb kérdés. S az est előadójától – ha óvatos, feltételes mondatokba csomagolva is – válasz érkezett: „Talán Isten ezen a tragédián keresztül tör utat az evangélium terjedésének.”

Dobos Ágoston és társa, **Pál Sándor** márciusi utazásának sem volt más célja, mint hogy erősítsék a Ne-

pálban szolgáló keresztény munkatársakat, s vigyék Krisztus szabadításának örömmüzenetét. Mert ha nem szabad is őket misszionáriusnak nevezni, az országban egész szép számban élnek olyan elkötelezett európai és amerikai hívők, akik életüket az evangélium ügyének továbbadására szánták – közülük hárman magyarok. Ágoston és Sándor elsősorban őket látogatták meg, és az ő szolgálati területeikkel ismerkedtek.

A Nepálban szolgálók neveit nem írhatjuk le egyetlen médiumban sem. Bár az országot terrorizáló maoista erők háttérbe szorulásával enyhült a helyzet, még mindig veszélyes lehet, ha testvéreinkről kiderülne, hogy keresztény misszionáriusok. Az evangélium terjesztéséhez tehát Nepálban nem csupán elszántságra, kitartásra van szükség, hanem nagyfokú leleményességre is. Így adódott az ötlet, hogy mivel különféle cikkeket árusítani nem tilos az országban, felkerekednek ők is, hogy keresztény füzetekkel „kereskedjenek”.

A hegymászókhoz hasonlóan ők is a teherhordó emberek segítségét vették igénybe. A *serpák* akár a harminc kilogrammnyi Máté- és János-evangéliummal megtöltött hátizsákokat is képesek felcipelni a hegyi települések meredek útjain. Ott pedig boldogan vásárolják meg a falusiak, még azok is, akik maguk nem tudnak olvasni.

Bár Nepálban nagyon magas az írástudatlanok száma, azért mindezt találhatók egy-két ember, aki ért

FORRÁS: NBCNEWS.COM

Segélykérés a nepáli Anandaban lepramissziós kórház javára

A magyarországi Lepramisszió – mint a Nemzetközi Lepramisszió (The Leprosy Mission International) tagszervezet – kéréssel és felhívással fordul a magyar lakossághoz a nepáli Katmandu fölötti Anandaban lepramissziós kórház érdekében. Ez az intézmény évtizedek óta áldásosan végzi – hatalmas területre kiterjedően – a leprabetegek gyógyítását, rehabilitálását. Ezenkívül leprologiai kutatóközpont is működik benne, továbbá referencia-kórházként szerepel a nepáli egészségügy számára.

A közelmúltban pusztító szörnyű földrengés következtében az

Anandaban kórház két fekvőbeteg-szárnya teljesen összedőlt, egy másik pavilonja pedig súlyosan megrongálódott. Megsérült a nővérszállás épülete és a sebészeti műtő is. Emberéletben nem esett kár, mert a személyzetet és a betegeket időben ki tudták menekíteni. Jelenleg sátrakban zajlik a gondozásuk. A helyzet megoldása nem várhat sokáig.

A Nemzetközi Lepramisszió tisztelettel kéri tagszervezetein keresztül a tagországok lakosságát – így Magyarországot is –, hogy jólelkű adományokkal segítsék az újjáépítés, a helyreállítás nagy munkáját az

Anandaban lepramissziós kórház további működése érdekében! Minden adomány segít, és hálásan fogadjuk!

A Lepramisszió számlaszáma: 11702036-20705549. Kérjük, minden esetben tüntessék fel: „Anandaban”. Isten áldja meg segítségüket! Tisztelettel: **RISKÓNÉ FAZEKAS MÁRTA**, a Lepramisszió igazgatója

Lepramisszió, 1151 Budapest, Alag u. 3. Tel.: 30/638-4736; e-mail: info@lepramisszio.hu; honlap: lepramisszio.hu. Számlaszám: 11702036-20705549; adószám: 18184747-1-42.

Az ember nem egyenlő a bűnével

Interjú Roszík Gáborral, a Magyar Testvéri Börtöntársaság elnökével

► A Magyar Testvéri Börtöntársaság immár huszonharmadik alkalommal kapcsolódott be április 19–26. között a nemzetközi börtönmissziós imahétbe. Idén a „Szeresd a kegyelmet!” (Mik 6,8) alapige határozta meg az imahét tematikáját. A börtönmisszió céljairól és nemzetközi programjairól beszélgettünk a börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnökével, Roszík Gábor evangélikus lelkésszel, szót ejtve két európai uniós pályázatról is.

– A börtönmissziós tevékenység nagyon széles körű és termékeny evangélizáció. Rengeteg megtérést és tanúságtételt eredményezett már világszerte, a legismertebb példa talán az amerikai countryénekes, Johnny Cash. Miért találhat az ige a börtönökben ekkora visszhangra?

– A börtönben nagyon kiszolgáltatott az ember, elzárva a külvilágtól és a szeretetétől. Éppen ez a legnagyobb büntetés: hogy egyáltalán nem vagy csak nagyon korlátozott mértékben találkozhat az elítélt a szeretteivel. Amikor a missziósok bemennek a börtönbe, szeretettel, nyitott szívvel közelítenek az elítéltekhez, megadják nekik azt, amire annyira ki vannak éhezve: a jó szót, a kedvességet, a beszélgetést.

Magyarországon minden börtönben van börtönlelkész – közöttük négy evangélikus –, a Magyar Testvéri Börtöntársaságnak pedig háromszáz missziós munkatársa van, ám gyakran még ez is kevésnek bizonyul az igényekhez képest. A missziós foglalkozások nagyon „népszerűnek” mondhatók, sok esetben sokkal többen jelentkeznek az alkalmakra, mint ahány embert fogadni tudunk.

– Sokat lehetett mostanában olvasni arról, hogy túlszűfoltak a börtönök, jelentkezőből biztosan nincs hiány...

– Valóban, Magyarországon jelenleg tizennyolcezer-ötszáz fogvatartottat tartanak nyilván. Tudni kell azonban, hogy a börtöntársaság is „versenyhelyzetbe” került. Amikor huszonhárom éve megalakultunk, rajtunk kívül egyetlen társadalmi szervezet vagy alapítvány sem folytatott börtönmissziós tevékenységet. Azóta viszont a börtönök is szélesre tárták a kapukat a segítők

előtt, rengeteg más humanitárius és civil szervezet, színjátszó csoport – és még sorolhatnám, ki még – jár be a börtönökbe. Szinte „harcolnunk” kell az időpontokért. A fogvatartottak most már elég széles körből tudnak választani, tehát ha nem érzik eléggé jól magukat az alkalmakon, máshova mennek. Arról nem is beszélve, hogy számos egyéb egyház is működtet már börtönmissziót, a Jehova Tanúitól kezdve a muzulmán közösségekig.

– Az istentiszteleteken kívül milyen missziós alkalmakat tartanak?

– Istentiszteleteket minden héten, szombaton vagy vasárnap tartanak a börtönlelkészek, hét közben pedig missziós foglalkozások vannak. Ezek kiscsoportos beszélgetések, imaközösségek, amelyeken rendszerint ugyanaz a tíz-tizenkét fogvatartott vesz részt. Van lehetőség egyéni lelkigondozásra is.

Nemzetközi mintára vannak időszakos programjaink is, amelyeket egy-egy börtönben szervezünk, például a Zákeus program. Nemzetközi elnevezése Sycamore Tree; a magyar fordításban fügefá – illetve a Károli-féle Bibliában „eperfüge fa” – szerepel Zákeus történetében, de Fügefának nem akartuk nevezni, így lett Zákeus. Tizenhárom éve indult, és az a lényege, hogy a fogvatartottak bűncselekmények áldozataival találkoznak. Vagyis az elkövető és az áldozat közötti kiengesztelődést és megbékélést célozza. Hat héten keresztül tizenkét elkövető és tizenkét áldozat közös foglalkozáson vesz részt a börtönben – hetente két órában, önkéntes alapon –, amelyen nagy hangsúllyal szerepel a jóvátétel kérdése és a lelki egyensúly, a békeség helyreállítása.

A SZERZŐ FELVÉTELE

– Szembesítés is ez egyúttal?

– Igen, ezáltal az elítélt ténylegesen szembesülhet a bűnelkövetés következményével, azzal, hogy mit okozott az áldozatnak. Sokszor az utólagos lelki traumát, fájdalmat nehezebb feldolgozni, mint magát a bűncselekményt.

– Hogyan tudják az áldozatokat rávenni az együttműködésre? Nem biztos, hogy sokan viszont akarnák látni azt, aki például kirabolta őket.

– A bűnelkövető nem feltétlenül a saját áldozatával találkozik, bár ritkán ilyen is előfordul. Nagyon hatékony a program, mert a hatodik hét végére általában megtörténik a kiengesztelődés, a bocsánatkérés és a megbocsátás, és ez az áldozat számára is megkönnyíti az őt ért trauma feldolgozását.

– A megbocsátás aktusával a börtönmisszió elérheti a fő célját: hogy az elítélt a szabadulása után ne kövessen el újra bűncselekményt – ahogyan az ígében is szerepel: „...menj el, és mostantól fogva többé ne vétkezz!”

– Pontosan, a célunk minden esetben az, hogy az elítéltek megváltozzanak, hagyjanak fel a bűnöző életmóddal. Ha valaki úgy szabadul a börtönből, hogy közelről megismerte, mit jelent áldozatnak lenni, akkor az újabb bűncselekmény elkövetésétől ez is visszatarthatja.

– A nemzetközi börtönmissziós imahét is állandó, évente megrendezett programjuk.

– Idén huszonharmadik alkalommal kapcsolódtunk be a Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság – Prison Fellowship International – által mintegy száz országban megszervezett imahétbe. Az imaheti felhívást minden évben háromezer egyházközségnek, gyülekezetnek küldjük meg, kérvén a lelkészeket, papokat, hogy imádkozzanak a börtönmisszióért, az elítéltekért, a szabadultakért, családjaikért, illetve minden napnak megvan a maga témája, vezérgondolata. Ezt nemzetközi szervezetünk központja dolgozza ki, aztán lefordítják

a tagországok nyelveire. Idén a „Szeresd a kegyelmet!” (Mik 6,8) volt az alapige.

– Milyen nemzetközi programban vesz még részt a Magyar Testvéri Börtöntársaság?

– Tavaly nyertünk az Európai Unió két pályázatán; több országgal együtt, konzorciumi partnerként pályázott a börtöntársaság. Az egyik program a Building Bridges – Hídépítő – nevet viseli. Két éven át zajlik, célja a helyreállító párbeszéd elkövetők és sértettek

Roszík Gábor az első európai női APAC-körlet átadásán a párhalmi büntetés-végrehajtási intézet mélykúti alegységében

között. Az olasz, a német, a portugál, a spanyol, a cseh és a holland testvéri börtöntársaságnak és egy angol egyetem, a University of Hull Helyreállító Igazságszolgáltatás Tanszéke két professzorának közreműködésével valósul meg. Projektmenedzsere egy világi osztrák cég, a MAKAM.

A pályázat keretében minden résztvevő országban megszervezik a már említett Zákeus programot, csak ez esetben a Building Bridges nevet viseli. Mi a baracskai börtönt választottuk helyszínül, ahol hamarosan elindul a hathetes program. A résztvevő elkövetőket és sértetteket már kiválasztottuk, most az egyéni felkészítésük zajlik.

GÁLAMBOS ADÁM FELVÉTELEI

Zárka a mélykúti női APAC-körletben

A pályázó konzorciumi tagok ezenkívül összeállítanak egy hatvan-hetven oldalas kézikönyvet a program előkészítéséről és lebonyolításáról. Ezt majd megküldik – az Európai Unió és az Európai Tanács ajánlásával – minden uniós tagország illetékes minisztériumának, büntetés-végrehajtási intézményeinek, segítve az ilyen programok megszervezését. Nagy szakmai munkáról és kihívásról van tehát szó.

– A magyar fél melyik fejezetet írja?

– A Building Bridgesben, amely, mint mondtam, tulajdonképpen a Zákeus program, mi két fejezetet dolgoztunk ki. Az egyik arról szól, hogyan kell a résztvevőket – a fogvatartottat, az áldozatot, a facilitátort – megtalálni, felkészíteni és biztosítani a részvételüket a projektben, a másik az öt-hat hetes kurzus felépítését tárgyalja.

A másik program is kétéves lefutású, és ebben is több börtöntársaság vesz részt: a magyar mellett a német, a lett, a bolgár, valamint konzorciumi tag a német Kékkereszt Egyesület és a Cambridge-i Egyetem egyik jogi fakultása.

Az úgynevezett Európai Helyreállító Közösség – European Community of Restoration, ECOR – kereté-

ben zajlik a munka. A pályázatban minden ország egy új APAC-körlet megnyitását vállalta valamelyik börtönében. Az APAC angol betűszó jelentése: Szövetség az Elítéltek Védelmére és Támogatására – Association for the Protection and Assistance of the Condemned –, és keresztény világnézetten alapuló rendszert takar. Ennek középpontjában a közösség, kitüntetetten a család áll, illetve az az egyik alaptétele, hogy az ember nem egyenlő a bűnével.

E rendszerben az elítélteket, a családot és a civil segítőkét is bevonják a reszocializációt támogató folyamat tervezésébe, irányításába. Az APAC-körletekben tizenöt-husz elítélt élhet testvéri közösségben, és vehet részt mindennap valamilyen keresztény programban. A körletekről a pályázó tagok ugyancsak kézikönyvet állítanak össze, és uniós ajánlással eljuttatják az össze uniós tagországnak. E könyvnek azt a fejezetét írtuk, amely arról szól, hogy milyen lépések, előkészületek szükségesek egy APAC/ECOR-körlet létrehozásához, s melyek a megvalósítás fázisai.

Abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy egy helyett két körletet nyithattunk: idén márciusban Mélykúton, amely az első női APAC-körlet Európában, illetve április 29-én a Tiszaöldi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben.

■ WALKÓ ÁDÁM

HIRDETÉS

A Biblia mindenkié!

Pünkösdi bibliaolvasás

Budapest, Kálvin tér, a református templom lépcsője
2015. május 25., 14.00–17.30

A programot 17.30-tól orgonakoncert,
18.00 órától ökumenikus istentisztelet zárja.

Szervezők: Magyar Bibliatársulat • Református Közéleti és Kulturális Központ •
Kálvin Klado • Luther Klado

A költészet napját ünnepeltük. 1964 óta ünnep április 11., *József Attila* születésnapja. Kötetek kerülnek elő, kedves versek hangzanak el, fiatalok és idősök együtt hallgatják évszázadok üzeneteit. Nagyszerű érzés, hogy mi, magyarok értjük ezeket a csodás gondolatokat. Mi-
enk *Petőfi, Ady, Weöres Sándor...* A közönség figyelme megsokszorozza a színészek, a szavaló gyerekek erejét, egyetlen szívverés lesz a terem, a szabadtéri lépcsősor.

Száztíz éve született József Attila, és 1937-ben fájdalom verte, sovány arccal vonat elé vetette magát a szárszói síneken. Istenkereséséről, küzdelméről, győtrődéséről, hitéről és kételkedéséről külön lehetne írni. Több költeményben is próbálta megfogalmazni. A legszebből, íme, néhány sor: „Nem emel föl már senki sem, / bele-
lenehezültem a sárba. / Fogadj fiadnak, Istenem, / hogy ne legyek kegyetlen árva. // Fogj össze, formáló alak, / s amire kényszerítnek engem, / hogy valljalak, tagadjalak, / segíts meg mindkét szükségemben.”

Weöres Sándor. Fájó-szép megemlékezés nagy költőnkről. *Szörényi László* irodalomtörténész-professzor bölcs szeretettel beszélt róla; *Sebő Ferenc* zenész, népzenekutató a személyes találkozásokat említette. *Czakó Gábor* író felszínesen lapozott könyvekben, időnként szentenciákat megfogalmazva. Weöres katolikus volt – hangzott el –, a *Rongyszőnyeg* sorozata kedves gyerekversek; a költő és felesége kapcsolata különös szerelem volt. Az utóbbiról lehet vitatkozni, de az előző kettőt ki kell javítani: Weöres Sándor evangélikus volt, büszkén vallotta hitét, a csöngei templom gyógyító csendjét. A *Rongyszőnyeg* I–II. ciklusa költői ujjgyakorlatok, gyöngyszemekkel megrakottan.

Szegedi levél. „Híres és boldog szeretnék lenni” – írja barátom üzenetében. Én nem akarok híres lenni. Így jó minden, ahogyan Isten elrendezte. Olykor igazságtalannak érzem, de már megbékéltem mindennel. Küszködöm

ebben a kegyetlen világban. Tegnap azt mondta barátom esti telefonjában, legjobban az bántja, hogy hiába gyűlölte a régi zsarnoki rendszert, a mostani, egymást eltipró élethez sincs köze. De a boldogságot még kicsikarja. Kerüljön akármibe.

Nem, én már csak lenni akarok; egyszerűen és szegényen. Betakarítani évtizedek termését: az áldozattal megírt könyveket.

Robbanó tavasz. Lassan melegedő délelőttök után húsz fok. Azután egy napra tízet leesik, de szombaton már huszonöt fok égeti a szívünket. Mindenki szédeleg, émelyegve megy a munkája után. Csak a tisztességtelenség nem pihen, éber ebben a perzselő hőségben. Piaci kofák csálnak, tömött boltok tele rég lejárt árukkal. Az újságok a legapróbb jót is kiforgatják. Politikusok, hihetetlen figurák szónokolnak a Parlamentben személyes dolgaikról. Millió vagy milliárd, nem számít, egyszerű emberek, szegény családok kis pénze veszni látszik. Robbanó tavasz lángol, de a Széll Kálmán téren elnyűtt férfiak, hajszott gépek dolgoznak késő estig. Teszik a dolgukat: építik és szépítik a várost.

Erdélyi asszony. Nyolcvanöt éves, napestig tesz-vesz, a pihenésre soha nem gondol. Péntek van, megy a kinti fehér kemencéhez, az asztalra készíti a fateknőt, a lisztet, az élesztőt. Kenyeret süt. Imádkozik előtte, hogy szép legyen, jó és finomra barnult. Hajnali öt óra lehet. A kőkerítés alatt elvonul bögre a marhacsorda. Fáradhatatlanul dolgozik, gyorsan főlhajtja a tejeskávét, hogy még frissebb legyen. Hat órakor már sül a töltött bárányhús, kisebb tep-siben foszlós házi kalács illatozik. Azután költi a lányát, nagy pohár vízzel az unokáját; betakarja beteg férjét. Zsong, zsezség a ház, a hosszú

Jegyzetlapok

(Napló, 2015)

kert. A letörölt széken ott a sötét ruha, a fejkendő, a kopott, öreg, aranyos szélű énekeskönyv. Megy az istentiszteletre. Indulás előtt még visszanezék, látom, most lép be az alacsony kapun... *Eszter* néni, imádkozzon értünk! Nagy szükségünk van rá!

Menekülő világ. Valamiképpen mindannyian sebzett nomádok vagyunk. Keresők. Üldözöttek. Valamikor régen az emberek azért vándoroltak, hogy vizet, erdőt, élelmet találjanak. Életet építsenek valahol: falvakat és városokat. A kis háborúkkal, a nagy migrációs mozgásokkal szemben sokaknak a nomád lét jelenthet megoldást. Mintha újból a kezdetekhez térnénk vissza, az ősidő nyugalmas csendjéhez.

Afrikai öregek. Arrafelé az idős kor tekintélyt, tiszteletet ad. A véneknek elég megjelenniük egy-egy törzsi ünnepen, a többiek máris őszintte megbecsülést tanúsítanak irántuk. Övek a főhely, az ételből a legfinomabb falat. Az ilyen közösségekben rend van, az értékek nem változnak. Eleven fénnel ragyog az ősi hit, a hovatartozás büszke, festett jele...

Más a helyzet mifelénk, a hanyatló Európában. A zavaros, idegbeteg társadalmakban. Itt az öregek útban vannak, ingyenélő valamennyi. Miattuk van szegénység és gond. Ingyen utaznak, csoszognak, elesnek. Egyre több gyűlölködő fiatal arcot látok a nagyvárosban.

Képek Szanaa mecseteiről. Megkésve látom a szörnyű felvételeket. A külföldi hírügynökséghez valaki most küldte el amatőr képeit. Öngyilkos merénylők robbantották fel magukat a jemeni fővárosban. A péntek reggeli imádság idején történt két olyan mecsetnél, amelyet a síita húszik használnak. Az egyik férfi bent rob-

bant, a másik a kapuban, hogy a menekülők közt is nagy legyen a veszteség. Jelentések szerint 142-en haltak meg, a sebesültek száma megközelíti a 350-et.

Elszoruló szívvel nézem a szaladó anyákat, kezükben haldokló gyerekükkel, hallgatom a szemtanúkat: „Métereket repültem” – mondja az egyik. „Patakban folyt a vér!” – jajgatja a másik, és megerednek a könnyei.

Harag. Szenvedtem, tele vagyok bosszúvággyal. De ez nem vezet sehová. A bosszú engem is éget, a harag nem megoldás. Csak megbocsátással és szeretettel lehet kibírni az életet, válaszolni embertársaimnak. De ez ne legyen érzélgős; nagylelkű és elnéző inkább. A reménytelenség és kétségbeesés azért megmarad. Mert ilyen szomorú a világ, csak így lehet szeretni.

Naplósorok. *Márai* megjegyzése: „A titkárnő figyelmeztet, hogy még nem vettem át az utalványt. Kérdem, mi az? Megtudom, hogy a nemzet egy nyulat ajándékozott télire minden magyar írónak. Az ajánlat meghat. A nemzet engem részben kirabolt, részben leköpött. De most adnak egy döglött nyulat.”

Megértem az író felháborodását, eszembe jut legutóbbi utam szülővárosomba. A Besenyei-díjjal jutalmazott színésszel akartam beszélni, s az ajtóban rám szólt egy fiatalember: „Hol a meghívója? Vagy csak pogácsával akarja megtömní a zsebét?”

Egyéni sors. Nincs már ilyen. Csak a zsúfolt város van: a Föld. A világsors. És benne a magányos, veszendő ember. Mikor, hogyan érintkezik vele, egyéni életét miképpen befolyásolja, ez a legfontosabb. Ez a züllött, istentelen s mégis fájdalmasan ismerős Európa újjászületik egyszer. Mindennap ebben reménykedem: hogy valamilyen értelmes és jó megoldás közelebb hozza a népeket.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

HIRDETÉS

Krisztus-arcú egyház

MISSZIÓI NAP

AZ ÉSZAKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLETBEN

2015. MÁJUS 16.

DEBRECEN, REFORMÁTUS NAGYTEPLOM

„Az az indulat legyen bennetek,
ami Krisztus Jézusban is megvolt”

(FILIPPI 2:5)

A missziói nap offertóriumával nehéz helyzetben lévő kárpátaljai magyar református testvéreink egyházkerületi családi csendesnapját támogatjuk.

MÁGYARORSZÁGI
EVANGÉLIKUS EGYHÁZ
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET

Program

8.30: ÉRKEZÉS, REGISZTRÁCIÓ
– a kollégium általános iskolájának aulája (Péterfia út 1-7.)

9.30: GYÜLEKEZŐ, KÖZÖS ÉNEKLÉS A NAGYTEPLOMBAN

10.00: KÖSZÖNTÉSEK, A HELYI GYÜLEKEZET BEMUTATKOZÁSA

10.20: ELŐADÁS: *Krisztus-arcú egyház. A hívő-cselekvő ember otthona – dr. Béres Tamás*

10.40: ÖT LELKÉSZ ÖT-ÖT PERCBEN – IGEHIRDETÉS: *Balicza Iván, Bartha István, Asztalos Richárd, Cserhátné Szabó Izabella, Pángyánszky Ágnes*
Közreműködik az Egyházkerület gyülekezeteinek egyesített énekkara

11.20: *J.S. Bach „Aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözül”* – 37. KANTÁTA

11.30: SZÍNDARAB A PROTESTÁNS GÁLYARABOK TÖRTÉNETÉRŐL
Írta: Csorba Dávid és Réz-Nagy Zoltán, előadja a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium színjátszó köre Tamási Melinda vezetésével

11.50: A PROTESTÁNS GÁLYARABOK EMLÉKMŰVÉNEK MEGKOSZORÚZÁSA

12.00: *Missziói impulzus - megújulás a fiatalok között.*
MANDABOKORI IFJÚSÁGI KÖR BEMUTATKOZÁSA

12.20: EBÉD

13.30: SZABADON VÁLASZTHATÓ PROGRAMOK:

- Keresztýniüldözések és a politikai iszlám térhódítása* - Release International
- Krisztus-arcú misszió Afrikában, Pápua Új-Guineában és Magyarországon*
– dr. Bálint Zoltán, a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség felügyelője és dr. Bálintné Kis Beáta, az Evangélikus Külmissziói Egyesület Afrika-referense
- A háború hatása Ukrajnára és Kárpátaljára. Mi mit tehetünk?*
– Bálint Gábor, az Ökumenikus Segélyszervezet nemzetközi programjainak vezetője
- A gyülekezet közepén - közösségeink környezetük iránti felelőssége*
– Győri Péter Benjámin, a Dél-Pest Megyei Egyházmege esperese
- Keresztýenség Észak-Koreában és itthon*
– King Heuk Sik magyarországi koreai misszionárius
- Igetanulmány és beszélgetés a Krisztus-arcú egyházzról* – Zászkaliczky Pál lelkész
- Igetanulmány és beszélgetés a Krisztus-arcú egyházzról* – Balicza Iván lelkész
- Beszélgetés a mandabokori fiatalokkal*

15.30: ZÁRÓÁHÍTAT A NAGYTEPLOMBAN
– dr. Fabiny Tamás püspök

Kérjük, jelentkezésüket **május 10-ig** küldjék el az on-line regisztrációs űrlapon, az egyházkerület honlapján: **eszak.lutheran.hu**

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:
Északi Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatala,
Tel.: 06-20-824-4111, e-mail: eszaki.kerulet@lutheran.hu
Debreceni Evangélikus Egyházközség,
Tel.: 06-20-381-2004, e-mail: deg@upcmail.hu

LEHETŐSÉGEK VÁSÁRA

EGÉSZ NAP A NAGYTEPLOM ELŐTTI FÖTÉREN

EGÉSZ NAPOS GYERMEK-PROGRAMOK

Meleg ebédet a jelentkezési határidő előtt beérkezett igények alapján, hozzájárulás fejében biztosítunk.

A busszal érkező csoportok a távolság függvényében 15-30-50%-os támogatást igényelhetnek az egyházkerulettől.

A szenior

Tisztelgő látogatás 80. évfolyamában járó hetilapunk 90 éves nyugalmazott főszerkesztőjénél

► Elődöm az Evangélikus Sajtóosztály élén eltöltött csaknem másfél évtizedes szolgálata után az ezredfordulón, 75. életévében adta át az *Evangélikus Élet* szerkesztésének „stafétáját”. Egyházunk hűvösvölgyi lelkészotthonában május 9-i születésnapja alkalmából kerestük fel korábbi helyettesemmel, *Boda Zsuzsával*, aki már „*Miska bácsi*” idejében is gazdája volt hetilapunk gyermekrovatának. Kettősünk látán *Tóth-Szöllös Mihály* – hiszen róla van szó – derűs mosollyal jegyezte meg: „Az összeköttetés megvan.” És mintegy kétórás beszélgetésünk alatt ezt mi is mindvégig így éreztük.

Keveseknek adatik meg, hogy egy nagy múltú hetilap egy egész korszakával emlegessék együtt a nevüket. Rádásul *Tóth-Szöllös Mihály* igen-csak izgalmas időszakban, 1988 és 2000 között állt egyházunk sajtóosztályának élén...

– *Miska bácsi, te milyen felirattal címkéznéd meg sajtómunkád több mint tizenkét esztendejét?*

– Ezen sohasem gondolkodtam. Csináltam, amit kellett.

– *No de épphogy átvetted a lap-szerkesztést, jött a rendszerváltás, és ha egyházunkban a nyugati, dunántúli kerület újbóli felállítását tekintjük mérföldkőnek – márpedig szerintem abszolút annak tekinthető –, akkor elmondhatjuk, hogy te a társadalmi rendszerváltás hajnalától úgymond az egyházi közélet konszolidációjáig jegyezted – mintegy az átmenet szerkesztőjeként – a hetilapot...*

– Lehetséges, de nem hiszem, hogy az embernek tudnia kellene, hogy különleges idöket él. Elég, ha teszi, ami rábízott. Felkavaró és megnyugtató események egyaránt voltak az én időmben is, ám lényegében egész munkánk az imádságon alapul. Én magam mindenesetre a legnagyobb jelentőséget mindmáig annak tulajdonítom, hogy Istennel meg lehet beszélni a dolgokat. És tőle mindig lehet erőt kérni. Mert persze voltak olyan pillanatok, amikor úgy éreztem, hogy már nem bírom... De csináltam tovább. Hozzáteszem, jóval mostohább körülmények között: akkor még nem volt internet, nem álltak rendelkezésre korszerű eszközök...

– *Volt viszont egy okkal irigylel előnyöd. Mire ugyanis egyházunk hetilapjának szerkesztője lettél, neked már rendkívül széles volt a kapcsolat-rendszered. Hiszen több évtizedes lelkész életpálya állt mögötted. Idézzük azért fel ennek is a főbb állomásait!*

– Cinkota, Kiskőrös, Dunaegyháza, Kecskemét. Lelkészként ebben a négy gyülekezetben szolgáltam. A teológiai

ára édesapám nyomdokában indultam a fasori gimnáziumból. Megjegyzem, gimnáziumi osztálytársaim közül még ketten folytatták 1943 szeptemberétől Sopronban a tanulmányaikat: néhai *Muntag Andor* és *Gáncs Aladár*. Amikor 2007-ben egy emlékfüzetben – *Hatvan év távlatából* a címe – tekintettünk vissza a Pécsi Erzsébet Tudományegyetem Soproni Evangélikus Hittudományi Karán 1947-ben végzett évfolyamunkra, tízünk közül nyolcan már hazatértek. Gáncs Aladárt, akinek – a nyolc gimnáziumi évet is beszámítva – tizenkét éven át voltam padtársa, 2009-ben szölitotta el az Úr, így e hűvösvölgyi lelkészotthonban már csak özvegyének lehetek szomszédja. Annak idején a teológián én voltam a szenior. Talán ezért maradtam utolsó-nak az évfolyamból...

– *Nem lehetett könnyű a német, majd a szovjet megszállás alatt abszolválni kiváló eredménnyel az egyetemi vizsgákat, de lelkészi szolgálatod első évtizede sem épp szélcsendes időszakra esett. Az említett emlékfüzetből is tudható, hogy téged a rákos-szentmihályi templomban – édesapád kívánságára – Ordass Lajos püspök ordinált. Közeli kapcsolatod meg tudott-e maradni a püspökkel 1956 után is?*

– Közeli, baráti kapcsolatba édesapám került Ordass Lajossal, amikor ő még *Wolf Lajos* volt, én pedig még gyerek. Ettől függetlenül engem is „ordassistaként” könyveltek el, és tény, hogy a püspökkel akkor is tartottam a kapcsolatot, amikor – tisztességétől megfosztva – a Márvány utcában lakott. Sőt midőn esperesnek jelöltek, tőle kértem tanácsot, hogy vállaltam-e a megbízatást.

– *Ez lett volna a következő kérdésed. Hogy tudniillik „Ordass-közeli lelkészként” hogyan lehattél 1972-ben esperes?*

– Az egyházmegye lelkészeivel igen jó, testvéri közösségben voltunk, és többségük ebben is támogattott...

– *Már esperesként hívtak meg Kecskemétre, ahol tizenhat éven át pásztoroltad a gyülekezetet. Időközben azonban még egy felelősségteljes feladatot vállaltál...*

– A Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti nagygyűlésének „háznagyi” teendőivel bíztak meg. Négyévnvi előkészítő munka után első-sorban magának az LVSZ-nagygyűlésnek a „levevénylése” lett a fő feladatom, és kétségkívül talán ez a szolgálat jelentette életpályám legnagyobb kihívását. Ezt követően még sokáig sok helyre hívtak élménybeszámoló-t tartani, és mi tagadás, felettébb jólesett például a német kollégáktól hallani:

BODA ZSUSZSA FELVÉTELE

nem gondolták volna, hogy a kommunista Magyarországon ilyen gördülékenyen fog lezajlani a rendezvény...

– *A kecskeméti gyülekezet sem látta kárát nemzetközi szervezőmunkádnak?*

– Ellenkezőleg, a nagygyűlésre való tekintettel sikerült felújítanunk kecskeméti templomunkat és „kiszabadítanunk” udvari bezártságából. Sokatmondó tény, hogy ehhez az

akkori pártkorifeustól, *Romány Páltól* kaptuk a legfőbb támogatást...

– *Feltételezem, jelesre vizsgázott szervezőkészséged is közrejátszott abban, hogy négy évvel később téged bíztak meg a sajtóosztály vezetésével.*

– Először „csak” az *EvÉlet* szerkesztését vettem át, és ebben inkább korábbi sajtós ténykedésem játszott szerepet. Elődömnnek – *Lehel Lászlónak* – azonban csakhamar úgy megnöttek az ökumenikus feladatai, hogy meg kellett válnom kecskeméti gyülekezetemtől, és nyilvánvalóvá lett, hogy a sajtóosztály irányítása mellett az esperesi tisztséget sem vállalhatom tovább. Előtte ugyan engem

püspök főként saját koncepcióját szeretete viszonlatni a hasábokon... Viszont az Állami Egyházügyi Hivatalnak ekkor már nem volt befolyása. Eleinte még be-bejártak az illetékesek a szerkesztőségbe, de nekem már egyetlen példányt sem kellett előzetesen bemutatnom nekik.

– *A sajtóosztály vezetőjeként a könyvkiadás feladatai is rád hárultak. Bár hetilapunk akkor még csak hat oldalon jelent meg, ám mindemellett a rádió evangélikus műsora-it is szerkesztetted. Melyik munkaág állt hozzád a legközelebb?*

– Egyértelműen a lapszerkesztés. Talán mert azzal volt a legtöbb dolgom. Akkor még hétfőn kellett nyomdába adnunk a betördelt oldalakat, így a tizenkét év alatt nekem nemigen volt se szabad szombatom, se vasárnapom. A hétvégeken sokszor bent is aludtam a szerkesztőségben.

– *Hogy élte meg mindezt a család?*

– Cinkotai segédlelkészként megismert későbbi feleségemet 1989-ban szélütés érte, tíz évvel később bekövetkezett haláláig állandó gondozásra szorult... Három fiam ekkor már viszonylag önálló életet élt, tehát lényegében egyedül voltam. Ezzel együtt bűnként rója fel a lelkiismeretem, hogy a családomat akkor..., hogy nem tudtam úgy... Mondhatnám persze: ez volt az ára annak, hogy a szolgálatot el tudtam látni...

– *Egy ilyen kerek születésnap apropóján nem lehet nem megkérdezni: életed kilenc évtizedéből mire emlékszel vissza a legszívesebben, és mi az, amit másként csinálnál?*

– A sajtóosztályon eltöltött évekből legkedvesebb emlékeim feltétlenül a Harmati Béla püspökkel tett vidéki utak. Hibának pedig leginkább azt tartom, hogy – csak azért, mert valahol ott voltam – én írogattam a cikkeket. De a püspök elfogadott, a vele való barátság erősödött, s ez a barátság számomra máig sokat jelent.

– *Végezetül némi félelemmel kérdezem: mi a véleményed a mostani EvÉletről?*

– Régebben a karakteresen lutheránus színt hiányoltam az újságból. Az utóbbi idők lapszámairól azonban nem tudok véleményt mondani...

– *Miska bácsi, ne fújjuk még el a gyertyát, hadd készüljön néhány fotó! Isten éltesse!*

■ T. PINTÉR KÁROLY

Messziről jött ember sárkánycsonttal

Paterson Hain János emlékezete

Bayer János lelkész-iskolaigazgató 1662-ben Kassán kiadott, *Ostium vel atrium naturae...* című műve közli *Hübner Izrael* orvos, matematikus, asztronómus 1661-es metszetét. A lenyomat arról nevezetes, hogy – a magyar, német és szláv evangélikus templomok mellett – pontosan jelzi az Eperjes (ma Prešov, Szlovákia) egyik emeletes épületének északi szárnyán található fedett teraszt, a nyugati városkapuval szemben álló obszervatóriumot. A metszet – több magyarországi és szlovákiai csillagásztörténész véleménye szerint is – Magyarország első csillagdjának hiteles ábrázolása. (*Bayer Jánosról az Evangélikus Élet 2005/30., Hübner Izraelről 2007/1. számában publikált e sorok írója.*)

Druga Lászlónak, a Szlovák Központi Csillagvizsgáló nyugalmazott csillagásztörténész szakemberének szíves közlése alapján tudjuk, hogy írásunk

főszereplője, *Paterson Hain János* a csillagászat iránt élénk érdeklődést tanúsított. 1630-ban tevőlegesen hozzájárult az első csillagászati obszervatórium felépítéséhez, Hübner Izraellel távcsövet szerkesztett, és asztronómiai, meteorológiai megfigyeléseket végzett.

A Szinnyi József-féle – forrásértékű – *Magyar írók élete és munkái* című kiadvány viszonylag kevés általános életrajzi adattal szolgál Paterson Hainnal kapcsolatban. Annyit mindenesetre megtudunk, hogy nem Magyarországon látta meg a napvilágot: Poroszország szülőtte. Német anyanyelvű, így a szakirodalomban használt János keresztnév eredetileg Johannesként hangzott. Vezetéknévét latinosan, *Patersonius* formában használta. Pontos születési és halálozási dátumot *Szinnyi* sem ismert, de a szakirodalmi források 1615-re és 1675-re teszik ezeket.

Hatvan évével akkori szemmel nézve hosszú (és teljes) életet élt. Orvos volt. Szakmai pályáját Lengyelországban kezdte, majd a Habsburg uralta Magyar Királyság területére költözve Eperjesen lelt új otthonra – és hazára. Sírja is a felvidéki településen domborult. Rendszeresen publikált, első-sorban orvosi témában, de foglalkozott ásványtannal és őslénytannal is. Utóbbira még visszatérünk...

A *Kenyeres Ágnes* szerkesztette *Magyar életrajzi lexikon 1000–1990* további kiegészítő adalékokkal szolgál. Katonaorvosként specializálódott, Eperjest megelőzően egy másik felvidéki városban, Lőcsén gyógyított, és a befolyásos *Thököly* és *Teleki* családok orvosi tanácsadója is volt. Őslénytani vizsgálataira ez a forrás is kitér...

Kapronczay Károly Magyar–lengyel orvosi kapcsolatok 1945-ig című akadémiai doktori pályázatában további

adatokat gyűjtött. Innen tudhatjuk meg, hogy Paterson Hain az 1650-es évek második felében telepedett le a cipszerek földjén. *Thököly Imrével* és *Teleki Mihály* erdélyi kancellárral közvetlen levelezésben állt a kiterjedt familiák betegeinek kezelése végett.

Jeles tagja volt a Természetbúvárok Császári Akadémiájának, megfigyeléseit a lipcsei Természettudományi Akadémia *Miscellanea* című folyóiratának postázta. Ásványtani és őslénytani, sőt növény- és állattani vizsgálataihoz saját maga készítette mikroszkópot használt. Barlangok mélyén „sárkánycsontokat” talált...

Tasnádi Kubacska András Nagy magyar természettudósok című, személyes hangvételű tudománytörténeti munkájának (az *Élet és Tudomány* kis-könyvtár sorozatban jelent meg) egyik főszereplője – maga Paterson Hain! A kötet szerzője – jeles geológus-pa-

leontológus, ismeretterjesztő, akinek édesapja egyébként fasori tanár volt – 1928-ban a bécsi udvari múzeum és könyvtár magyar vonatkozású kéziratait és nyomtatványait kutatta. Paterson Hain 1671–1672-es, sárkánykoponyákról, -fogakról, -karmokról, méteres csontokról szóló levelei nagy hatást gyakoroltak az ifjú kutatóra. Az írásokban elevenen élt az ókori-középkori mesék ősi sárkányalakja.

Ezt ellenpontosza Paterson Hain korszerű metszetekben mutatta be a Kárpátok barlangjaiban talált csontokat. Információdús levelei és plasztikus ábrái mellett a leletekből rendszeresen küldött külhoni tudóstársainak. Hogy aztán másfél évszázaddal halála után ezek segítségével állapítsák meg: a „sárkánycsontok” a jégkorszaki, réges-rég kihalt barlangi medve maradványai!

■ REZSABEK NÁNDOR

Arz János, az ásványgyűjtő lelkész

1797. december 8-án tartotta alakuló ülését a Jénai Ásványtani Társaság, a Societät für die gesammte Mineralogie zu Jena. Az egyesület igazgatójának az ásványtan jeles egyetemi oktatóját, *Johann Georg Lenzet* választotta meg. A számottevő magyar tagság patronálására külön magyar titkárt választottak *Bredeczky Sámuel* evangélikus szuperintendens személyében, sőt elnöknek is honfitársunkat, *Teleki Domokost* (*Teleki Sámuel* erdélyi kancellár fiát) szavasták meg.

A társaság rendes, levelező és tiszteletbeli tagjai leírták hazájuk vagy szűkebb régiójuk ásványtani jellegzetességeit, ismeretterjesztő előadásokat tartottak, ásványokat gyűjtöttek, többek között a jénai szervezet részére. Utóbb a polihisztor lelkületű irodalmár, a költő- és írószeli *Johann Wolfgang Goethe* töltötte be a szervezet elnöki posztját, a jénai államany pedig a kontinens egyik legnagyobb és legjelentősebb gyűjteményévé fejlődött.

A Jénai Ásványtani Társaság tagjai között kell megemlíteni *Arz János* evangélikus lelkészt. Azok közé a – jellemzően felvidéki és erdélyi – polgárok közé tartozott, akik nyitottak voltak a természet szépségei iránt, és akik között messze felülreprezentáltak voltak a protestáns hitelveket vallók.

Arz János apja, *Arz Márton* (1738–1805) Tübingen után maga is a jénai egyetem diákja volt, Nagyszebenben gimnáziumi rektorként működött, majd Erdély-szerte szolgált lelkészként.

Arz János (Johann) 1772-ben Nagyszebenben (ma Sibiu, Románia) született. A tehetséges diák tanulmányait szülővárosában kezdte. Utóbb 1794-től német földön, Lipcsében, majd 1796-tól Jénában képezte tovább magát.

Bár a mineralógiai szervezet három magyar nemzetiségű alapítója között nem szerepel a neve, 1802. július 26-án levelező tagként kapcsolódott be a tudós társaság munkájába. Felvételének komoly szakmai indoka az egy esztendővel korábban Nagyszebenben kiadott, *Agri Sabesiensis et locorum confinium topographia mineralogica – Oarda, Limba, Tsugudu, Petricomii, Sebesel atque Szasztsor* című tanulmány volt, amely Szászsebes és a környező falvak ásványtani és őslénytani leírása. Nagy tételszámmú, komoly ritkaságokat tartalmazó ásványgyűjteményt is birtokolt, melyet aztán szülővárosa gimnáziumára hagyott.

Az akkori korszakra jellemző módon a külhonban pallérozódó diákok java része hazatért szülőföldjére, tudását otthon, országnak és szűkebb pátriájának hasznára kamatoztatta. Nem volt ez másképp Arz esetében sem. 1801-ben – említett dolgozatának eredményeképpen – lett a nagyszebeni evangélikus gimnázium rendes tanára, majd lelkészként szolgált az erdélyi szászok fontos gazdasági és kulturális központját. 1805 júliusától a közeli Omláson (ma Amnaș, Románia) folytatta egyházi hivatását. Kétszáz esztendeje, 1815. május 9-én (egyes források alapján május 10-én) hunyt el.

■ R. N.

„A Magyarok Nagyasszonya Egyházközség hurka-kolbász vásárt tart”

Életrajz a Montreali Magyar Otthonból

► A kanadai Québec tartományban mintegy tízezerre teszik a magyarok lélekszámát. Honfitársaink körében is tapasztalható az előregezés – az idősök életét szépíti meg a Montreali Magyar Otthon. A legnagyobb tengerentúli magyar szociális intézmény 1981-ben nyitotta meg kapuit, falai közt kétszázötven sokat megélt ember talált hajlékra. Az otthon vezetőitől – feleséggel, *Csermák Judittal* – előadásra kaptunk meghívást.

Esti programra gyülekeztek a Montreali Magyar Otthon lakói. Mind-egyikük szépen felöltözve tartott a közösségi terem felé, a belépőket kávéval és süteménnyel kínálta egy szorgos kis csapat. A falakat magyar tárgyú képek, korábbi ünnepek fényképei, bekeretezett kalocsai hímszések díszítik, a főhelyen kereszt függ.

A magyar nyelv változásairól és az időskori tanulásról szóló előadásainkat a mintegy félszáz hallgató élénk érdeklődéssel követte. Korukat meghazudtoló szellemi aktivitással kérdezték, szóltak hozzá, minden érdekelte őket. A találkozó később kötetlen beszélgetéssé alakult át, amelynek során egyéni sorsok tárultak fel, s megismerhettük az intézmény történetét is.

Magyarok előnyben

Széll Attila két éve – társadalmi feladatként – tölti be az otthon igazgatói tisztjét. A vegyész képesítésű önkéntes már az épületek felépítésében – a pénzügyi alapok biztosításában –

János készítette. A mérnök egykor a Budapesti Műszaki Egyetemen kezdte tanulmányait, de már Svájcban vehette kézbe diplomáját. Életében döntő jelentőségű volt 1947–48, amikor a világhírű építészről, *Le Corbusier-től* leshette el az építészet titkait. Az ő kezét dicséri a montreali magyar római katolikus templom is, s mikor a magyar otthon terveit rajzolta, már tizenhárom hasonló intézmény felépítése állt a háta mögött.

Az otthon első házát 1981 októberében adták át ünnepélyesen, néhány évvel később megépült a második épület is. A „lak” tiszta és tágas, viszont a benne élők számára képest kevésnek tűnik a közösségi tér. Ottlétünkör a folyosók is néptelenek voltak, a bezárkózást sugallták. A bentlakók közül többen említették, hogy az intézményben nem nagyon barátkoznak az emberek egymással. A legtöbben megtartották az autójukat is, a saját járművel is őrzik függetlenségüket. Emiatt viszont kevés a parkolóhely, a jeges udvaron egy fiatalnak

is aktívan vett részt, most is mindenre figyel, mindenkire van egy jó szava. Büszkén vezet körül az épületben.

– A két épület kétszázötven lakásában mintegy kétszázötvenen lagnak, kilencvenöt százalékban magyarok – mondja. – A bekerülni vágyóknak Québec államban kell élniük, s hatvanéves kor felett pályázhatnak a helyekre; jövedelmük nem haladhatja meg az évi 27 ezer dollárt. Lakbérként bevételük negyedét fizetik be. Ha a jövedelmük ennél magasabb, de nem éri el a 35 ezer dollárt, a lakbér a jövedelem harminc százaléka, efelett viszont már magas a hozzájárulás.

A házban – noha azért itt is vannak klikkek – viszonylag béke uralkodik, széthúzás nemigen tapasztalható. Sokszor viszont a feledékenység okoz konfliktust. Számos lakásban a nyitva hagyott vízcsap áztatja el a padlót s az egy szinttel lejjebb lakót – tudjuk meg a direktortól.

A bekerülésről pontszámok alapján döntenek, a rendszert úgy alakították, hogy a magyarok előnyben legyenek.

A tervező terei

A ház alapítása és működtetése a montreali magyar szervezetek példás összefogásának eredménye. Létrehozásában *Gyulai Blanka* ügyvéd vállalt oroszlánrészét, aki honorárium nélkül intézte a bonyolult jogi procedúrát; a terveket szintén egy magyar, *Keresztes*

is becsületére válik manőverezni. Páran a hideg tél elől melegebb éghajlatra menekülnek, de helyüket fenntartják; az egyik lakó például kaliforniai házában tölti a hideg évszakot.

Közösségformálás

Pataki Valéria 1996-ban hagyta el Magyarországot, az otthon „lakóbizottságában” a programokért felelős.

– Legújabb „gyermekünk” a *line dance* tanulás, e társastánc jó közösségformáló – említi a szervező a legújabb rendezvényt. – Más változatos programokkal is kedveskedünk az itt lakóknak, ilyen például a bingó. Szerdánként jórészt magyar filmeket vetítünk. Mivel az otthon lakói közt vannak nem magyar anyanyelvűek is,

CSERMÁK ZOLTÁN FELVÉTELEI

igyekezzünk angol feliratos változatot beszerezni, ez viszont nem mindig sikerül. Legutóbb *Várkonyi Zoltán* jókai-sorozata volt a legnépszerűbb.

Hétfőnként a sportosabbak petánkában (*pétanque*) mérhetik össze tudásukat – itt már feloldódnak a nyelvi nehézségek. Legtöbben a pénteki kávédelutánt látogatják, amikor a kávé mellé finom süteményeket is felszolgálunk. Kezdetben egy tucat lakót láttunk vendégül, mára vagy félszázan várják izgatottan a programot. Az idő javarészt beszélgetéssel telik, majd a kártya is előkerül. Ugyancsak a közösség erősítésére szervezünk kirándulásokat: szeptemberben almaszedés színesíti a programokat, február végén a „cukorparti” következik. Nem tortasütésről van szó, a rejtélyes elnevezés a kanadai nemzeti jelkép, a juharfa csapolását jelenti – mondja a programfelelős.

Elfekvőben

A lakók egészségének megőrzését magyar orvos szolgálja, hetenként egyszer rendel a földszinti egészségügyi szobában. Természetesen – az élet rendje szerint – az otthonban a hölgyek vannak többségben, az előadáson is ők voltak többen. Nem egy közülük dicsekedhetne a korával: a nyolcvan év felettiek is rendkívül jól tartják magukat, ápolt, rendezett megjelenésükkel akár egy évtizedet is letagadhatnának.

Pedig a legtöbbjüknek nehéz élet jutott; többen most már a magányra panaszkodtak: sokuk gyermeke messze földrészekben él. Ők mégis ragaszkodnak a befogadó országhoz, ahova életük java része kötődik. Megnyugtató viszont számukra, hogy életük alkonyán magyar közegben élhetnek, anyanyelvükön beszélhetnek. A közösséget természetesen minden haláleset megriázza. Mivel itt nincsenek meg az ápolás feltételei, a beteg lakók vagy kórházba, vagy „elfekvőbe” kerülnek.

A könyvtárban megállunk egy pillanatra. A két szobát már régen kinőtte a hagyatékok nyomán egyre bővülő könyvállomány. Az ajtóra kiragasztott felirat szerint újabb könyveket a könyvtár már nem tud befogadni. Talán az értékek mentését szolgálhatja a 2014-ben meghirdetett *Mikes Kelemen* program, amelynek keretében a világban hányódó magyar értékek visszakérülhetnek az óhazába.

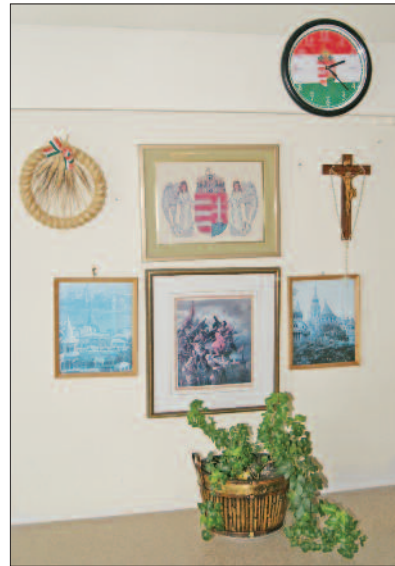
Ökumenikus lelkipogondozás

Licsók Szabolcs atya 2012 szeptember óta szolgálja a montreali katolikus híveket.

– Minden vasárnap nagy szeretettel várnak híveim, a misék családiasak. Lelki vezetőként is jó érzés, ahogy az idősök hétről hétre nagy szeretettel ké-

szülnék a találkozásra. Mintegy harmincan gyűlnek össze, több ember már szűkösen férne el a teremben. Az otthon lakói közül többen eljárnak a magyar templomba.

A szentmise bemutatásán kívül fontos feladat az idősök lelkipogondozása: gyóntatás, beszélgetés. Missziós feladatnak tekintem az istenkéréső testvérek megszólítását. Erre jó alkalom adódik vízkeresztkor, amikor megáldom a lakásokat. Hál’ Istennek, idén kétszer annyian kérték a szentelést. Lelkipogondozói munkámban szerencsére nem vagyok egyedül; a református híveknek nagytiszteletű *György Attila* kéthetenként kedden tart istentiszteletet, az evangélikus lakók *Szabó Péter* lelkésszel csütörtökönként jönnek össze bibliaórára.

Az ökumené mind a lelki vezetőknél, mind a híveknek fontos. A három montreali magyar egyház lelkipásztorja tagja egyben az otthon igazgatóságának is. Az imaközösségek a nemzeti ünnepekhez kötődnek; március 15-én a reformátusok, október 23-án pedig a katolikusok a vendéglátók, karácsonykor hagyományosan a cserkészek adnak műsort a lakóknak.

Az ünneplők a meghitt pillanatokban is gyakran gondolnak viszont a ház jövőjére. Az intézmény megálmodója, Gyulai Blanka – *A Magyar Otthon* című könyv bevezetőjében – elmereng a folytatáson; talán azon, hogy a városban élő magyarok száma folyamatosan csökken...

Kifelé menet még egy pillantást vettem a hirdetőtáblára. A heti menü idézte a hazai ízeket: krumpliciprikás, töltött paprika, sült hús piros káposztával. A legtöbben mégis „A Magyarok Nagyasszonya Egyházközség Kuratori Testülete hurka-kolbász vásárt tart” hirdetés mellett állnak meg. „Jobb, mint az otthoni, a disznótorosban egy csepp hazait ízelhetünk” – kaptam el egy mondatot a beszélgetésből.

■ Cs. Z.

A szószék és az úrasztala csodája

Magyarságért küzdők a téli olimpia városában

► Kanada ötödik legnagyobb városát, Calgaryt az 1988-as téli olimpiai játékok nyomán ismerték meg a világban és Magyarországon. Alberta állam milliós városa büszke sokszínű kultúrájára. A metropolisban népes magyar kolónia él, magyarságtudatuk megőrzésében a hitnek is komoly szerep jut.

Kanadai előadás-sorozatunk érdekes színfoltja volt Calgary. A kanadai prérin fekvő metropolist az éves napsütéses órák magas számának köszönhetően a napfény városának is nevezik. Az idelátogató jókat séltálhat a felhőkarcolók között, a Calgary Towerből pedig pompás kilátás nyílik a városra és a távoli hegyekre. A természetkedvelők a Sziklás-hegység vadregényes tájait barangolhatják be, a művészetek iránt érdeklődők a gazdag múzeumkínálatból választhatnak, operába, hangversenyre mehetnek.

Calgary sokszínű, multikulturális város, a magyarok számát a felmérések mintegy tízennyolcezer főre teszik. Honfitársainknak azonban csupán

mondta a kultúregyesület elnökhelyettese.

A rendezvények népszerűsítésében a katolikus és a református egyház-köztség is fontos szerepet játszik. A lelkipásztorok és egyházfik rendszeresen egyeztetik az eseménynaptárt, így elkerülhetik a programok torlódását és ütközését.

Feleségemmel kettesben tartott előadásaink helyszíne a város központjában épült magyar református templom. A gyülekezet nyolcvanhárom éves, ez Kanadában tekintélyes múltnak számít. Az idők folyamán a hívek számos megpróbáltatáson mentek keresztül; nem sokkal felépítése

gyének köszönhetően nem hullott darabokra. Viszont életképességét bizonyítja, hogy az érkezésem előtti két évben lelkész nélkül is összejöttek a hívek. Presbiterek és egy evangélikus lelkész leánya vállalták a szolgálatot. *Czompó Zsóka* lelkesen, édesapja prédikációinak felhasználásával is hirdette az igét. Neki is sokat jelentett e templom, mivel Calgaryban nincs magyar evangélikus közösség, így közülük többen is nálunk találtak otthonra. Unitárius testvérek is szívesen látogatnak hozzánk. Papíron száz főt tesz ki a gyülekezet, s viccesen szólva: a csatolt fájlokat is beleértve még ugyanennyi fővel számolhatunk – tudjuk meg Bocskorás Bertalan lelkipásztortól.

A lelkész önfeláldozó munkáját dicséri, hogy vasárnaponként mintegy félszáz felnőtt és egy tucat gyermeket gyűlik össze istentiszteletre. Karácsonykor százhuszíg számolták a megjelenteket. A kicsik a nagy ének és a lekió után saját termükbe távoznak, velük néhány lelkes kismama és a lelkész felesége, *Enikő* foglalkozik. A közösség a tanévnitót és a tanévzárót a kisebbekkel a szabadban, sportosan, játékosan ünnepli meg.

Itt működik a Bethlen Gábor Magyar Iskola is *Bezdeg Éva* vezetésével. A kicsik jelentik a jövőt: a lelkipásztor tapasztalatai szerint a gyülekezet mellett a vasárnapi iskola és a cserkészet teheti a legtöbbet az anyanyelv megőrzéséért.

Hamvazószerdán a katolikus templomba látogattunk. A megélt ökuménét jól mutatja, hogy a Szent Erzsébet-templom építéséhez egykor a reformátusok is hozzájárultak.

A mise után az alagsori Szent István teremben nyugdíjastalálkozóba csöppentünk. Az idős emberek – felekezetre való tekintet nélkül – hetente gyűlnek össze. Az uzsonna után az élet dolgait a hölgyek sütemény, a férfiak kártya mellett vitatják meg, a legtöbbjük szívesen bingózik.

A nagyterem mellett rendezkedtek be a cserkészek. A cserkészszoba falait fényképek, „ereklyék” borítják. Mindegyik fotóhoz kedves emlékek tartoznak. Calgaryban leány- és fiúcsapat működik, viszont a programok legnagyobb része közös, és a cserkészpróbaanyagok is egységesek.

Pintér János, a calgaryi magyar cserkészlet meghatározó személyisége először 1957-ben Winnipegeben kapcsolódott be a mozgálabba. Később Torontóban folytatta a cserkész-

munkát; 1975-ben a kanadai kerületi parancsnoki teendőkkkel bízták meg. Feleségével, *Erzsikével* 1982-ben már tapasztalt vezetőként érkezett Calgaryba, a helyi parancsnokságot 1984-ben vállalta el párjával. Tíz esztendőn keresztül vezették a fiatalokat. Később még két alkalommal – rövidebb időre – vállalta el a felelősségteljes megbízatást. A csapatok munkájából továbbra is kiveszi részét.

– A hit fontos része a cserkésznevelésnek – mutatja meg a tábori szertartások fotóit a korábbi csapatparancsnok. – Jóllehet a központunknak a katolikus plébánia ad otthont, a közösség mégis ökumenikus, a református és evangélikus fiatalok is ide járnak. Az összhangot erősíti, hogy a magyar iskolát viszont a reformátusok működtetik.

Vannak, akik nem gyakorolják a vallásukat, nekik is lehetőséget adunk, hogy legyen életüknek erkölcsi vezérfonala. A táborokban a reggeli, esti ima keretezi be a napot, étkezések előtt is mondunk fohászt. Gondoskodunk a tábori miséről és istentiszteletről is, s nem feledkezünk el a napi jó cselekedetről sem. Minden hónap első vasárnapján cserkészmisén, illetve azzal párhuzamosan istentiszteleten találkozunk, ahová azok is eljönnek, akik máskor ritkább vendégek az Isten házában.

Filozófiámnak szövetségünk jel-szavát, *Sík Sándor* gondolatát választottam: „Emberebb ember, magyarabb magyar.” A parancsnokságért

Magyar kopjafa

Másnap a Sziklás-hegységbe vitt az utunk, János lelkesen, némi büszkeséggel mutatta meg az egykori táborok helyeit. Felesége, Erzsike is boldog mosollyal egészítette ki az emlékeket. A táborokat mindig egy gondolat vagy történelmi kor köré szervezték.

Szabó László az olimpia híres jamaikai bobján

kevesen álltak sorba, úgy tűnik, az emberek egyre kevésbé mernek felelősséget vállalni. Ráadásul ez teljes embert kívánó másodállás. Ideérkezésünkkor huszonhatan voltak a csapatban, ezt a létszámot erősen megdupláztuk – adott tájékoztatást Pintér János cserkészparancsnok.

Kanadai utunk végén értékeljük igazán a három calgaryi magyar vezető áldozatkész munkáját. A cserkészvezető, Pintér János Szabó László és Bocskorás Bertalan nevében is megfogalmazza tetteik értelmét:

– Gyakran nem látjuk a munkánk eredményét, van, amikor azt hihetjük, feleslegesen dolgozunk. Az ellenkezőjéről – többek között – legutóbbi két élményünk győzött meg. Oshawában mi alapítottuk meg a csapatot, s negyven év után találkoztunk az egyik akkor fiatal csapattaggal, aki elmondta: a cserkészletre szóló élményt és útmutatást adott neki. Máskor a repülőn harminc év után üdvözölt egy cserkész, és szintén megköszönte fiatalkori élményeit.

Úgy gondolom, a helyi csapatok munkája közben mintegy félezer fiatalall ismertettük meg a közösségi szellemet és a hitélet fontosságát, s tettünk azért is, hogy értékeljék magyar hagyományainkat, származásukat; vállalják magyarságukat.

■ DR. CSERMÁK ZOLTÁN

Pintér János és felesége, Erzsike a „relikviák” között

töredéke vesz részt aktívan a magyar társadalmi és hitközösségi életben.

Szabó László, a helyi Magyar Kultúregyesület elnökhelyettese feleségével, *Katival (képiünkön)* 2004 óta dolgozik a „magyar házban”. A szervezet életébe a kulturális élet felelőseként kapcsolódott be. Eredményesen: az intézmény programjait ma már mintegy háromszázan látogatják. Színpadjukon fellépett már többek között *Dévai Nagy Kamilla*, *Berecz András*, *Dancs Annamária* és *Pataky Attila* is.

– Mikor munkához láttam, pangott az élet az egyesületben, az összefüggések a havi egy vacsorára, a március 15-ei és október 23-ai ünnepségekre korlátozódtak – emlékezik vissza a kezdetekre a calgaryi magyarság egyik összefogója. – Magam is egy október 23-ai találkozáson debütáltam; újjátással, vetítéssel próbáltam színt vinni a jeles napi emlékezésbe. Villanyszerelőként később felújítottam a hang- és világítás-technikát, így az új rendezések beállításával már neves előadókat is meg tudtunk hívni.

A kisebbeket népszerű gyerekprogramokkal csábítottuk be, többek között a májusi gyereknap is hamar népszerű lett. A Mikulás-ünnepségen rendszerint százhusz-százharminc gyermek várja izgatottan a nagy szakállú öreget. Augusztus 20-án hazai ízekkel és filmvetítéssel kedveskedtünk a vendégeknek. A trianoni megemlékezéssel a Kárpát-medence különböző részeiből érkezettek előtt tisztelegtünk.

A magyar ház épülete is átalakult: a vezetőség új irodában dolgozhat, a könyvtár is tágasabb helyiségbe költözött. Az épület melletti parkoló kiadásával az egyesület bevételei növekedhettek. Megújulási törekvéseink hamar követőkre találtak, programjaink hírét szájról szájra adták –

után az egész templom leégett. Talán jelértékű, hogy az üszkös romok között csupán a szószék és az úrasztala maradt épen.

A kapuban *Bocskorás Bertalan* tiszteletes fogad bennünket. A felvidéki származású lelkipásztor két éve érkezett Calgaryba; nagydorogi szolgálatát cserélte fel a tengerentúli. A nyilvános pályázatra egy felvidéki ismerőse hívta fel a figyelmét.

– A templom sérülése az áldozatos újjáépítéssel begyógyult, viszont úgy látom, az emigráns hívek legtöbbje még mindig sebeket hordoz magában – kezdi a beszélgetést a lelkész. – Sokuk – leginkább a háború utáni vagy az 56-os menekültekre gondolok – nem önszántából választott új hazát.

Feszültségekkel teli gyülekezetet vettem át, amely csak az egyházme-

Magyar református templom Calgaryban

HIRDETÉSEK

Felvétel a protestáns szakkollégiumba

A Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány felvételt hirdet Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumába (1121 Budapest, Eötvös út 35.) református és evangélikus hallgatók számára. A felvételi időpontja: június 29. Információk a szakkollégiumról és a felvételi feltételekről a www.mpta.hu honlapon vagy az 1/391-9050-es telefonszámon hétfőtől csütörtökig 9–13 óra között. A jelentkezés beérkezési határideje június 12.

Életutak tanúságtétele – előadás-sorozat Zuglóban

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Budapest-Zuglói Evangélikus Egyházközség által rendezett tavaszi előadás-sorozat címe: *Életutak tanúságtétele*.

A következő alkalom május 21-én (mennybemenetel ünnepe miatt a hónap harmadik csütörtökén) 17 órakor kezdődik az egyházközség gyülekezeti termében (Budapest XIV. ker., Lócsei út 32.). Előadás: *Bálintné Varsányi Vilma* ny. lelkész. Áhítat: *Göllner Pál* gyülekezeti tag.

Zuglói zenés esték koncertsorozat

A sorozat záró hangversenyét május 17-én, vasárnap este 18 órakor tartjuk a zuglói evangélikus templomban (1147 Budapest, Lócsei út 32.). Az alkalmon *Joseph Haydn Teremtés* című oratóriumának részletei hangzanak el a *Zuglói evangélikus énekkar* előadásában. A szólistákkal és zenekarral előadott monumentális zenemű válogatott tételei mellett további közkedvelt bécsi klasszikus remekművek is felcsendülnek és járják körül a koncert mottóját, a teremtés és a Teremtőnek való hálaadás témakörét.

A *Zuglói zenés esték* koncertsorozat alkalmaira a belépés ingyenes, lelki elcsendesedéssel és feltöltődéssel szolgálhatnak az érdeklődők számára. Mindenkit szeretettel várunk!

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján 18 órakor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben *Az egyház egységéért – az év egészében* gondolat jegyében. A május 17-i téma: *A nukleáris energia áramtermelési célú felhasználásának néhány kérdése Magyarországon*. Előadást tart *prof. dr. h. Széchezy Béla József C. Sc. IHS.* Teljes körű istentiszteleti szolgálat végzésére kértük fel *Brückner Ákos Előd* ciszterci rendi pap testvér a B jelű liturgikus rend felhasználásával. Az igehirdetés központi üzenete: Jézus szolgálata a teremtésben a *Niceai hitvallás* alapján.

Szeretettel várjuk a korábbi Farkasréti Ökumenikus Közösség, a volt KÖT, a Fokolára, valamint az International Ecumenical Fellowship Magyar Régiójának tagjait és barátait is.

Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

Kezedben van sorsom...

Csendeshét a Budai és Pesti Egyházmegye szervezésében

A Budai és Pesti Egyházmegye június 29. – július 4. között csendeshetet szervez a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban.

Hisszük, életünk ideje az Úr kezében van, ő alakítja sorsunkat. De hogyan éljük meg ezt a mindennapokban? Mi a lehetőségünk és a felelősségünk? Délelőttönként különböző igék alapján gondolkodunk ezekről a kérdésekről. Az esti evangélizációs sorozat üzenete Anna története alapján szól. Délután választhatunk a lelkigondozói beszélgetés, a filmklub és a kreatív foglalkozás közül, valamint megismerhetjük egy teológus-hallgató Amerikában és Haitin szerzett tapasztalatait.

A gyermekeknek és fiataloknak külön programokat is biztosítunk. Részvételi díj: 19 400 Ft (gyermekeknek: 9700 Ft).

Jelentkezni június 14-ig lehet a 20/824-3397-es telefonszámon vagy az eniko.hulej@lutheran.hu e-mail címen. A jelentkezést visszaigazoljuk.

Szervezők: *Hulej Enikő* és *Zólyomi Mátyás*. Szolgálók: *dr. Korányi András, Hokker Zsolt, Kézdy Péter, Seben Glória, Horváth-Hegyi Ádám, Tamásy Tamásné*.

Konferencia a missziói központ szervezésében

„Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket” (Róm 15,7)

Időpont és helyszín: július 5–8., Béthel Evangélikus Missziói Otthon (Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.).

Szolgálatttevők: *Szemerei János* püspök; *Balicza Iván* lelkész; *Bozorády András* lelkész; *Lupták György* lelkész, a missziói bizottság elnöke; *Horváth István*, az Evangéliumi Aliansz főtákará; *Kiss Máté* lelkészi munkatárs; *Pecz Kay Endre* színművész; *Szemerédi Bernadett* előadóművész; *Szilágyi Angelika* moldvai csángó magyar előadóművész; *Kiss Veronika* és *Balogh Tibor*; *Szeverényi János* missziói lelkész.

Részvételi díj: 8500 Ft; 4–10 éves korúaknak 4400 Ft (szükség szerint kérhető ágyneműhuzat 700 Ft mosatási költségért). A részvételi díj támogatott, és nem fedezi a konferencia költségeit. Akinek van lehetősége többet adni, köszönettel vesszük.

Idén nyáron vonattal még nem lehet utazni Piliscsabára. *Busz indul Budapestről az Árpád híd pesti oldalától*; Piliscsabán a vasútállomásig megy a busz.

Jelentkezési határidő: június 20. Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben az Evangélikus Missziói Központ címén: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.; tel.: 1/400-3057; e-mail: evmis@lutheran.hu.

Öt ország zászlaja az asztalon

Interjúkötetben tekint vissza életére a nyolcvanéves lelkész

► Folytatás az 1. oldalról

Az eredetileg költőnek és népművelőnek indult, huszonéves *Weisz Jenő*t a múlt század ötvenes éveinek közepén – három társával együtt – versei miatt letartóztatta az Államvédelmi Hatóság, majd börtönbüntetésre ítélték. Kiszabadulását követően és az 1956-os forradalom leverése után úgy döntött, külföldön próbál szerencsét. Így került Angliába, ahol evangélikus lelkésznek tanult, és családot alapított.

Ötéves angliai szolgálat után hét évig amerikai gyülekezetek lelképásztora volt, majd újra Európába, közelebről Németországba vezette őt „mennybéli főnöke”. Ott ment nyugdíjba, de aktivitása azóta sem csökkent: több ideje maradt szülőföldjével és szűkebb hazájával – Somogy megyessel és Kötcsével – törődni. Tavaly kötcsei családi házát a hozzá tartozó telekkel a balatonszárszói Evangélikus Konferencia és Missziói Otthonnak ajánlotta fel. A nagyobb részben adományként, kisebb részben adásvétellel, illetve üdülési jog fejében evangélikus intéz-

Harmati Béla nyugalmazott püspök

ménnyé lett területen jelenleg családokat segítő szociális mintaprojekt zajlik. (*Weisz Jenővel készült interjúnk, valamint a mintaprojektet bemutató összeállításunk az EvÉlet 2014. augusztus 24–31-e számában olvasható. – A szerk.*)

Weisz Jenő, a születésnapos lelkész...

A múlt vasárnapi könyvbemutató közel negyvenfős hallgatóságát *Végh Szabolcs*, a vendéglátó intézmény igazgatója, egyben az alkalom házigazdája köszöntötte. *Harmati Béla* nyugalmazott püspök méltató szavai mellett elhangzott – a Luther Kiadó igazgatójának, *Kendeh K. Péter*nek a tolmácsolásában – a könyv előszava is, amelyet *dr. Csepregi András* írt.

Boda Zsuzsa az interjúkötet szerkesztésének titkaiba avatta be a hallgatóságot, miközben a kötet képeiből összeállított válogatással ébresztett még nagyobb kedvet a *Küldetésben* elolvasásához. Az alkalmon *Völgyessy Szomor Fanni* énekes népdal-összeállítása adott igazi lelki útavalót, *Boda Zsuzsa* pedig a kötetben közölt versekből olvasott fel.

A könyvbemutatót Weisz Jenő személyes emlékekkel megtűzdelt, humoros hozzászólása zárta, amelynek keretében a költő is tolmácsolt saját verseiből.

► EvÉlet-infó

...és hallgatósága a balatonszárszói központban

Akinek több hazát is adott az Isten

Az 1848–49-es szabadságharc leverése után *Tompa Mihály* a költöző madár golyát így szólította meg versében: „Neked két hazát adott végzeted, / Nekünk csak egy – volt! az is elveszett!” A Németországban élő, idén nyolcvanéves *Weisz Jenő* lelkész testvérünknek több hazát is rendelt a sors. Lenyűgözően izgalmas végigkísérni életútját *Küldetésben* című életrajzi visszaemlékezésében. A születésnapjára magánkiadásban megjelent kötetben a lelkész *Boda Zsuzsa* kérdéseire válaszol.

Weisz Jenő Somogy megyes és Kötcsé magyar–német evangélikus falvaiból indult el az irodalom és a versek szerelmeseként. Az ötvenes években, vergődve a „vörös polip” szorításában, eleinte még megpróbált a kultúra szabadabb levegőjében tevékenykedni mint kultúrházi szervező, de a huszonéves ifjú – néhány társával együtt – hamar szembekerült a népnyzó szocialista rendszerrel. Verseik miatt a szocializmus ellenségeként bíróság előtt találták magukat, majd Jenőt az oroszlányi bányában végzett kényszermunka szabadította meg végképp illúzióitól.

Mindezek következményeként 1956 telén – néhány, újságokban közölt versével a tarsolyában – Ausztriába távozott. Onnan Angliába került, ahol teológiai tanulmányokat folytatott a külföldi magyar evangé-

likusok és a Lutheránus Világszövetség támogatásával. 1963-ban Londonban ordinálták lelkésszé.

Ötéves angliai lelkészi szolgálat után az Amerikai Evangélikus Egyház vezetői hívták meg, Minnesotában tevékenykedett hét évig. Angliából norvég feleségével és két gyermekével költözött az óceán túlsópartjára. Hétéves szolgálat után, 1975-ben húsz amerikai kollégájával együtt bekerült egy amerikai-német egyházi csereprogramba. Így állt elő az a különleges helyzet, hogy az Angliában diplomázott magyar lelkész norvég feleségével az amerikai evangélikusokat képviselte Németországban.

Amikor 1981-ben lejárt az ötéves cserelelkész-szerződés, Weisz Jenő nem tért vissza Amerikába, hanem „átigazolt” a német evangélikus egyházhoz. Új gyülekezetbe került, ahol gyülekezeti csoportos látogatásokkal és segélyprogramokkal több lehetősége nyílt hazai és kelet-európai kapcsolatait is megerősíteni.

Az új ország nemcsak a szolgálataiban hozott új kihívásokat, de magánéletében is változás állt be. Válása után Németországban is családot alapított, orvos feleségével két gyermeket neveltek föl.

Tizenhárom németországi szolgálati év után, 1999 pünkösdjén ment nyugdíjba. Attól kezdve több időt szentelhetett szülőföldjének az a Weisz Jenő, aki otthon volt

Angliában, Amerikában, Németországban és első felesége révén Norvégiában egyaránt.

Hihetetlenül eseménydús vándorútja a nyolcvanadik születésnapjára megjelent könyv szerint nem élménykeresés, nem karrierépítés volt, hanem Isten szolgálatában mindenütt „küldetésben” élt.

■ DR. HARMATI BÉLA

Küldetésben – Weisz Jenővel beszélget Boda Zsuzsa. Magánkiadás, Budapest, 2015. Ára 1999 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1081 Budapest, Kiss József u. 2/A) és az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban (8624 Balatonszárszó, Jókai u. 41.).

MENNYBEMENETEL ÜNNEPE – APCSEL 1,1–11

Elment – hogy örökre velünk maradjon

Mennybemenetel ünnepe nem az egek kémlelésére szólít, hanem arra akar megtanítani, hogy a mélységben lássuk meg az Istent. Mindenekelőtt a mélység útját járó Krisztusban. Mert bár a kereszten át kellett élnie az Istentől való elhagyatottság rettenetét, még a fán függve is igaz volt, amit Fülöpnek mondott: „*Aki engem lát, látja az Atyát.*” (Jn 14,9) „*Mert az Atya bennem van, és én az Atyában vagyok.*” (Jn 14,10)

Ezért mindenekelőtt a mélység Krisztusát kell keresnünk, ha látni akarjuk ebben a világban az Istent, és látni akarjuk az Atya irántunk való szeretetének mérhetetlen nagyságát.

Ha tehát azt akarjuk tudni, hogy Isten ma hol van, ma kikkel van ebben a visszajára fordult, megzavarodott világban, akkor a mélységbe kell néznünk. Mert Isten ma sem hagyja el azokat, akik a mélység útját járják, hanem velük van, közösséget vállal velük.

Minden gyalázás, minden gúny és minden ütés, amely a megvetetteket, a betegségük, testi vagy szellemi fogyatéuk miatt a társadalomból kitaszítottakat, az önhibájukból vagy azon kívül a mélyszegénység nyomorába vetetteket éri, az Isten hátán csattan. És akik az ütésekert rájuk mérik, akik beléjük rúgnak, és szitkokat szórnak rájuk, egy napon Istennek kell, hogy számot adjanak. Akik pedig egy darab kenyeret, egy pohár vizet nyújtanak nekik, vagy felruházzák, befogadják őket, Istentől kapnak jutalmat, mint-ha vele tették volna.

Ezért aki ebben az Istentől elrugaskodott világban Isten közelében akar élni, azokat eressze közel magához, akiket mindenki kerül vagy eltaszít.

És ha ma úgy is érezzük, hogy a mi utunk – még ha váltakoznak is benne kisebb-nagyobb völgyek és magaslatok – a szakadékokat mindig elkerüli: ne feledjük, hogy a mi utunk is egy napon – talán váratlanul és hirtelen, talán lassan és fokozatosan, de – mindeképpen a mélységbe vezető úttá lesz. De ha majd a haláltusa és a halál mélységének útját járva hitünkkel a mélység Krisztusára találunk, akkor a mélységbe vivő út számunkra is egy lesz az Atyához vivő úttal, az ott már születésünk óta ránk váró örök hajlék-

ba vezető úttal. Mert a mélység Krisztusa és a mennybe ment Krisztus egy és ugyanaz.

Itt a földön azonban a mennybe ment és Isten jobbán megdicsőült Krisztust csak a mélység Krisztusában ismerhetjük meg. És ez nem könnyű. Nagypénteken erre az apostolok sem voltak képesek. Ezt – *Luther* kifejezésével – mi is csak „*a hit mesterfogásával*” tudjuk megtenni. Mert egyedül a hit képes a mennyei dolgokat már akkor meglátni és megragadni, amikor azok ebben a világban még önmaguk ellentétéként jelennek meg. Így csak a hit képes a keresztféle tartó Krisztus útját, a Via Dolorosát a szent Isten bűn és ördög, pokol és halál fölötti győzelmének diadalútjaként szemlélni.

Csak a hit képes a megfeszített Krisztus erőtlenségében az Isten legyőzhetetlen erejét felismerni. Csak a

AZ ÜNNEP IGÉJE

hit képes a mélység útját járó Krisztus gyalázatában Isten dicsőségét imádni. És csak a hit képes a keresztsben nem halált, hanem életet termő fát látni. Mert csak a hit képes a szeretet önmagát elégető áldozatában nem az élet elvesztését, hanem magát az életet felismerni.

Luther nagyon jól értette, miről van szó, amikor rámutatott, hogy a mennyet a mi világunktól nem földrajzi távolság választja el. Ézsaiási ígéhelyekkel és a 139. zsoltár igéivel bizonyítja, hogy az Írás szerint a menny a földhöz képest nem valamilyen irányban és valamilyen távolságban keresendő. A menny mindenhol van, és ennek a világnak minden részét átjárja.

Luther nevétségesnek és gyerekesnek mondja azokat a képeket, amelyek Isten trónját a felhők fölött ábrázolják, és Isten jobbát emberi karként jelenítik meg. Rámutat, hogy az Írásban Isten jobbjá Isten mindenütt jelen levő és mindenben és mindenek által mun-

kálkodó hatalmát jelenti. Így a menny – noha fizikailag mindennél közelebb van hozzánk – számunkra mégis elérhetetlen. És ennek az az egyetlen oka, hogy a mennyei dolgok a földi világban önmaguk ellentétéként jelennek meg.

Ami a mennyben élet, az a földi világban halálként, az élet elvesztéseként jelenik meg. Ezért a szeretetből önmagát feláldozó Krisztus itt a földön úgy jelenik meg, mint egy keresztre szögezett halott, mint a halál szimbóluma. A mennyei világban viszont, mint a „*megöletett Bárány*”, tele van élettel. Sőt ő maga az élet, mert a mennyei világban a szeretet áldozata nem halál, hanem élet.

A hit már idézett mesterfogása pedig abban áll, hogy földismeri: minden dolognak az az igazi természete, aminek a mennyben mutatkozik, és nem az, aminek a földi világban látszik. Ezért szeretetből áldozattá lenni annyit jelent, mint élni, és nem az életet elveszíteni, mint ahogy e világban látszik.

Ezért amikor Krisztus húsvét után negyven napon át újra meg újra megjelent tanítványainak, akkor valójában nem más történt, mint hogy egy-egy rövid pillanatra, esetenként néhány percre vagy órára kereszthalálát a mennyei dimenzió tükrében mutatta meg, hogy meggyőzze őket: a szeretet áldozata csak itt a földön tűnik halálnak, a valóságban éppen ez az élet. A valóságban éppen az él örökké, aki szeretetként egeti el magát.

A húsvét utáni negyvenedik napon nem más történt, mint hogy Jézus utolsó alkalommal tette földi szemmel is láthatóvá tanítványai számára azt, amit onnantól kezdve csak a *hit mesterfogásával* lehet megragadni: ő – mint megöletett Bárány – örökkön-örökké él, mert a szeretet áldozatának lángja az életnek a lángja. Krisztust hitel követni ezért annyi, mint erről a lángról tüzet fogni.

Aki részese lesz ennek a tűznek, az többé nem fél, mert tudja, hogy élete van, és útja csak a földi érzékek tapasztalása szerint vezet a mélységbe, valójában a megöletett, de örökkön-örökké élő Bárány el nem múló élete az ő osztályrésze is.

■ VÉGHELYI ANTAL

SEMPER REFORMANDA

„Valaki azt mondhatná: mégis meg van írva Lukácsnál: »*Arról is mondd nekik példázatot, hogy mindenkor imádkozniuk kell, és nem szabad belefáradniuk.*« (Lk 18,1) Erre azt felelhetem: nézd csak meg figyelmesebben ezt az ígét! Krisztus nem azt mondja: »Egyfolytában lapozgassatok az imakönyvben, vagy számolgassátok az imákat, vagy beszéljete sokat, stb.«, hanem azt mondja: »mindig imádkozni kell«. Hogy mit kell mondanunk, azt már fentebb elég részletesen kifejtettem. Voltak olyan eretnekek, akiket eu-chitáknak, azaz imádkozóknak ne-

veztek. Ők olyan emberek voltak, akik meg akarták tartani Krisztus rendelkezését azzal, hogy éjjel-nappal imádkoztak (vagyis jártatták a szájukat). Semmi mást nem csináltak, és nem látták saját ostobaságukat, mert ha ettek, ittak vagy aludtak, abba kellett hagyniuk az imádkozást. Ezért szól ez az ige a szellemi imádságról, amelyet megszakítás nélkül lehet végezni, még fizikai munka közben is, bár ezt sem lehet tökéletesen véghezvinni. Mert ki tudná folyton felemelni szívét Istenhez? Ezek a szavak egy célt helyeznek elénk, amelyre törekednünk kell, és ha látjuk, hogy nem érjük el, akkor elismerjük, hogy gyenge és esendő emberek vagyunk, megaláztatunk, és esendőségünk miatt kegyelemért esedezünk.”

► Luther Márton:

A Miatyánk német magyarázata (Bellák Erzsébet fordítása)

GYARMATI GÁBOR FELVÉTELE

HETI ÚTRAVALÓ

„Áldott legyen Isten, mert nem utasította el imádságomat, szeretetét nem vonta meg tőlem.” (Zsolt 66,20)

Húsvét ünnepe után az 5. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi az imádkozó és az Úrra néző gyülekezet képét láttatják, s bátorítanak: *Rogate! „Szüntelenül imádkozzatok”* (1Thessz 5,17), mert Isten Krisztusért meghallgat. „Magasztallak téged, Istenem, Királyom, áldom nevedet örökkön-örökké.” (GyLK 775) „Minden jó adomány és tökéletes ajándék felülről, a világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem fény és árnyék váltakozása.” (Jak 1,17; LK) Az Úr Jézus az imádság meghallgatását ígéri követőinek: „*Bizony, bizony, mondom nektek, hogy amit csak kértetek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. ...kérjete, és megkapjátok, hogy örömtök teljes legyen.*” (Jn 16,23–24) *Luther* így tanít: „Mert az imádság egyes-egyedül a hit műve; ezért imádkozni csak a keresztyén ember tud, és ő ezt Isten Fiának nevében teszi, akire megkeresztelték. Ezért aztán bizonyos is abban, hogy imádsága Isten tetszésére van.” Pál kéri: mindenekelőtt „*tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért... Ez jó és kedves a mi üdvözítő Istenünk színe előtt, aki azt akarja, hogy...*” (1Tim 2,1–4) Salamon bölcsességet kért: „*Adj azért a te szolgádnak engedelmes szívet.*” Tetszett ez az Úrnak, „*ezért teljesítem kérésedet: ...bölcs és értelmes szívet adok neked.*” (1Kír 3,9.12) S Izráel legyőzte az őket megtámadó Amálékot, mert Mózes fölemelt kézzel imádkozott, s mikor elfáradt, „*Áron és Húr... tartotta a kezét..., úgyhogy a két keze fölemelve maradt napnyugtáig.*” (2Móz 17,12; lásd 1Tim 2,8) Tanítványai kérték Jézust: „*Uram, taníts minket imádkozni... Ő pedig ezt mondta nekik: Amikor imádkoztok, ezt mondjátok: Atyánk...*” (Lk 11,1–2) És előre kijelentette a sokaságnak: „*...ha felemeltetem a földről, magamhoz vonzok mindeneket.*” (Jn 12,32) Negyven nappal a feltámadása után „*szemük láttára felemeltetett, és felhő takarta el őt a szemük előtt.*” Utolsó szaakal megbízást adott: „*...erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és taníim lesztek... a föld végső határáig.*” (ApCsel 1,9.8) „*Ezután kivitte őket Betániáig, felemelte a kezét... És miközben áldotta őket, eltávolodott tőlük, és felvitetett a mennybe.*” (Lk 24,50–51) Fehér ruhás küldöttek ezt kérdezték: „Galileabeli férfiak, mit néztek az ég felé? Ez Jézus, ki felvitetett töletek a mennybe, ekképpen jó el ítéletre.” (GyLK 708) „Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki a reá váró öröm helyett kereszttet szenvedett, és Isten jobbára ült.” (Zsid 12,2; LK) Kihallgatásakor Pilátus előtt vallott a zsidók királya: „*Az én országom nem e világból való.*” (Jn 18,36) Pál ezt kéri: „*Minden imádságotokban és könyörgéseitekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által...*; s áldást kíván: „*A kegyelem legyen mindazokkal, akik el nem múló szeretettel szeretik a mi Urunkat.*” (Ef 6,18.24) Megvallhatod: „*Szív-ből szeretlek, Jézusom, / Légy velem vándorutamon... // S téged dicsérlek szüntelen!*” (EÉ 362)

■ GARAI ANDRÁS

Nagyon kedvelem a vakon született ember meggyógyításának történetét *János evangéliumából*. Sok többlettartalmat rejt, amely Jézusnak lehetőséget ad a tanításra, nekünk pedig valami fontos dolognak a megértésére. Megerősíti, amit már *Jób könyve* is tanít: hogy a bűn és következménye nem közvetlenül tetten érhető az ember életében. A vakon született ember esetében is téves az a feltételezés, hogy vagy ő, vagy a szülei vétkesek.

Elgondolkodhatunk azon is, hogy az érzékszervi fogyatkozásnál sokkal súlyosabb baj a lelki vakság, amikor az

Felismerem

ember nem ismeri fel a napnál világosabb igazságot, és teljesen téves az önmagáról és az Istenhez fűződő viszonyáról kialakult vélekedése. „*Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök, mivel azonban most azt mondjátok: látunk, megmarad a bűnötök.*”

Lenyűgöző magának a gyógyításnak a menete. Az a Jézus, akinek egyetlen szavára felépül a halálos beteg, most mégis úgy tesz, mint valami kuruzsló. Földre köp, sarat csinál, rákeni a vak

szemére, és elküldi őt, hogy mosakodjon meg a Siloám tavában. Így amikor megnyílik a szeme, nem látja jövőjét. Nagyon hamar bajba kerül azonban a gyógyulása miatt. Sőt ki is közősítik, amiért tanúskodott Jézusról. Ám amikor találkozik vele, felismeri, és leborulva így szól: „*Hiszek, Uram!*”

Szívesen képzelem magam a vak helyébe, a két találkozás közti időt egy élet hosszára nyújtva ki. Amikor ráken-te a sarat a szememre, csak a hangját hallottam. Izzalommal várom, hogy végre meg is láthassam őt.

■ BARTHA ISTVÁN

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Pókok

Szeretem a pókokat. Mások – sajnos sokan – félnék és irtóznak tőlük. Megint mások a rovarokkal keverik össze őket. Pedig sok egyéb mellett a legegyszerűbb, ha megszámláljátok a lábaikat. A rovarok három pár lábbal szaladgálnak, a pókoknak négy pár, azaz nyolc lábuk van.

Mindenütt lehet találkozni velük – erdőn, mezőn, de a lakásokban is. Nálam egyikük a virágok között feszített ki egy kis hálót. Másnap reggel molylepkét láttam benne, a pók éppen belőle falatozott. Jó étvágyat, pókokcska!

Gyermekkoromban a kertben volt egy jókora háló; nagy potrohú, szép

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

RAJZ: BUDAI TIBOR

keresztspók lakott benne. Rendszeresen ettettem: legyeket fogtam, és a hálójába dobtam őket. Úgy vettem észre, a pók egy idő után, ha odaléptem, már tudta, mi következik. Előbbre jött, és látszott rajta, hogy várja a potyafalatot.

A rét fűvében vagy a domboldalon rengeteg pókháló rejtőzik, de alig lehet észrevenni őket. Napsütötte őszi reggeleken viszont, amikor millió harmatcsepp kapaszkodik bennük, csillog, szikrázik a domboldal. Nagyszerű látvány – soha nem tudnám megunni.

Badacsonyan nyaraltunk, a kertben virágzó nyári orgonabokor állt. Nagyon sok lepke kereste a lila fűrtök apró virágait. Észrevettem, hogy az egyik szélső ágon lévő lila fűrt alatt gyakran hevernek tarka pillangószárnyak. Karolópók lakott a virágok között, és ha gyanútlan lepke szállt oda, hosszú karjaival nyomban elkapta.

Több alkalommal tartottam ott-hon akváriumban bűvárpókot, és láttam, hogyan cipeli le a növények

közé a légbuborékokat, és építi meg az ezüstösen csillogó bűvárharangot.

Bármikor látom, mindig újra megcsodálom a darázspókot. A háló közepén ül néma lesben, citromsárga potrohán keskeny fekete harántsávok vannak. A nyár végi párázás idején a nála jóval kisebb hím csak nagyon óvatosan mer közeledni, de a vége sokszor mégis az, hogy a nőstény párázás közben behálózza, majd jó étvággal elfogyasztja.

Ha félték vagy irtóztok a pókoktól, az nem árt nekik, csak ne üssétek agyon őket!

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondoltok: mindegyik pók készít hálót?
2. Hogyan fejlődnek a fiatal pókok?
3. Mekkora lehet a trópusokon élő madárpók?

Valaszok
1. Nem, a farkaspókok például a fű között vadászhatnak.
2. Sorozatos vedléssel.
3. Akár nyolc-tíz centiméter.

Az imádkozás

► A mai vasárnap egyházunkban *Rogate*, azaz az imádkozás vasárnapja. Jézus is nagyon sokszor felhívta az emberek figyelmét arra, hogy milyen fontos az Istennel való beszélgetés. Sok helyen olvashatjuk az evangéliumokban, ő maga mennyit imádkozott a mennyei Atyához, és tőle tanultuk meg a *Miatyánkot* is.

A Mester egyszer azt is elmondta a tanítványainak, milyen módon kell imádkozni, hogy az az Istennek tetsző legyen. *Lukács evangéliumában* olvashatjuk azt a példázatot, amely a farizeusról és a vámszedőről szól.

Mindketten elmentek a templomba imádkozni. Az írástudó farizeus, aki nagyon büszke volt magára, a következőket mondta:

– Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember. Nem vagyok rabló, gonosz, parázna, vagy nem vagyok olyan, mint ez a vámszedő itt. Én betartom a törvényt. Böjtölök kétszer egy héten, és minden bevételéből tizedet adok.

A farizeus tehát nagyon meg volt elégedve magával. A többi embert lenézte, mert azt gondolta, az Úr az ilyen tökéletes embereket szereti, mint ő. Van azonban egy kis gond: aki ennyire felfmagasztalja magát, és szeretetlenül azt gondolja: nála egyszerűbb ember nem is létezik, azt az Isten nem nézi jó szemmel.

A másik imádkozó ember egy vámszedő volt, akit sokan nem szerettek. Ugyanis az adó beszédénél sokszor csalt, és több vámot szedett, a különbözetet pedig zsebre tette.

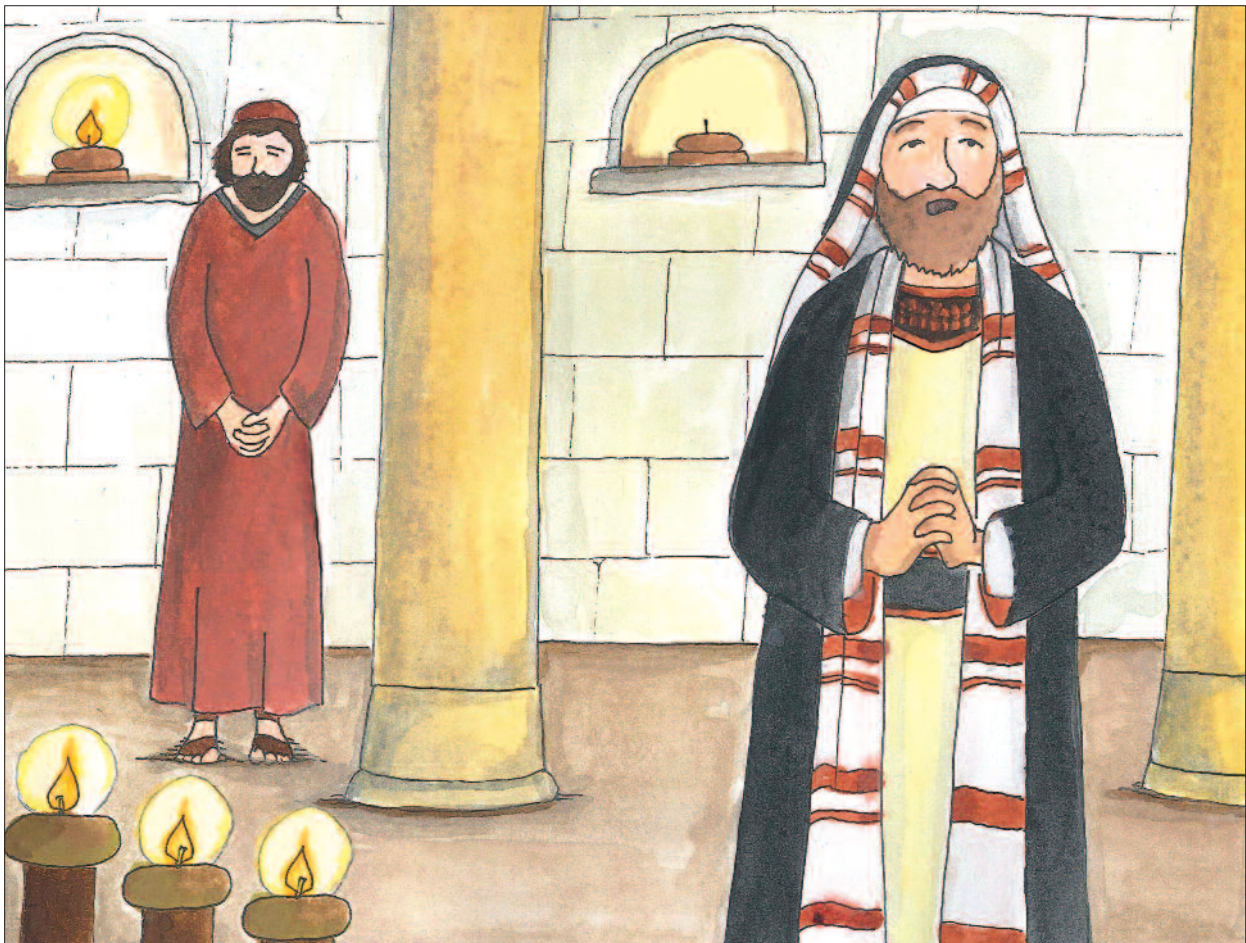
Amikor a vámszedő belépett a templomba, hátul állt meg, és annyira szégyellte magát az Isten előtt, hogy még a szemét sem emelte fel az égre, hanem a mellét verve, röviden így kérte az Urat:

– Légy irgalmas nekem, bűnösnek!

Amikor ezt a példázatot elmondta Jézus, így szólt a tanítványokhoz:

– Bizony, ennek a vámszedőnek az imádsága volt kedves az Úrnak, és az ő bűneit megbocsátotta. Mert mindenki, aki felfmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felfmagasztaltatik.

Keressétek meg a két kép közötti hat különbséget!

RAJZOK: JENES KATALIN

A lét filozófusa

■ PÁTKAI RÓBERT

Martin Heidegger (1889–1976) a 20. századi egzisztencialista filozófia meg-
alapítója és legnagyobb hatású műve-
lője. Németországban, a badeni Mess-
kirchben született. 1923-ban (huszon-
öt évesen) már a filozófia tanára a mar-
burgi egyetemen, később egyetemi
rektor Freiburgban (1933).

1927-ben jelent meg *Sein und Zeit*
(*Lét és idő*) című műve. Ebben fejtet-
te ki rendszeresen az egzisztencialis-
ta filozófia gondolatait. Ebben az „ou-
sia”, a létezés és az „idő” van a közép-
pontban, melyben a lét alkalmat kap
önmaga megértésére.

1929-ben írta meg *Mi a metafizika?*
című munkáját. Ebben már az „Angst”-
ról, a szorongásról beszél, amely ben-
ne él az emberben a Semmi, a Halál el-
kerülhetlensége miatt.

Későbbi művei közül a legnagyobb
érdeklődést az 1947-ben megjelent
nyílt levele keltette, melyet a humaniz-
musról írt. Az ember nem azért érték,

S nem objektív filozófus módján írta
meg azt, amit látott, hanem szubjek-
tív, önmagát elemző és gyöttrő vallo-
másként. Ki vagyok én itt és most,
egyedül én, az ideák és a natura feszült-
ségében, Isten előtt?

A 19. század fényes és öntelt lapja-
ira odatette csendesen a maga vérző és
vergődő emberi szívét. Íme, az ember!
Ahol minden olyan rendezettnék és
harmonikusnak látszott, ott ő hallot-
ta a diszharmoníát. Ahol minden
olyan logikus és evidens volt, ő oda be-
ledobta a kételyeit. S ahol nem tudott
valamit megérteni, ott bevallotta, hogy
hisz. Keresztény egzisztencia az övé.

S azután jött a 20. század. Az ide-
alizmus fényét elűzte tízezer ágyú
torkollatúze és az égő városok füstfel-
lege. Kitűnt, hogy a világ legnagyobb
borzalma maga az ember. Az értelem
szavát elnyomta a fanatizmus harso-
gása. Ebben az évszázadban az első és
legnagyobb probléma a *lét* lett, mert
az emberiség odakerült a Nihil szaka-
dékának szélére.

cialista filozófusára és írójára, *Albert*
Camus-re. A *lázadó ember* című
munkájában is, a *Sziszüphosz mítoszá-
ban* is azt írja, hogy ez a világbadobott-
ság s az egész szituáció, melyben
élünk, abszurditás, mégis vállalni kell.
Reménytelen, hogy feloldjuk ennek az
abszurditásnak az értelmetlenségét
és keserűségét, mégis vállalni kell. Ez
a „mégis” fejezi ki Camus tragikus he-
roizmusát, melynek a gyökere – íme
– Heideggerben van.

Az ember ittléte, éppen mert történeti
és világban való, korlátok közé szorí-
tott lét. Az egyik korlát a születés, a
másik a halál. A halált nem fiziológi-
ailag, nem is teológiaiailag kell érteni, ha-
nem egzisztenciálisan, mert egyszerű-
en hozzátartozik a lét szerkezetéhez.
A csecsemő, mielőtt életre született,
már elég öreg ahhoz, hogy meghaljon
– mondja Heidegger.

Ennek két következménye van. Az
egyik az, hogy az ember a halál előtt és
halál által nyeri meg a maga egyedi,
személyes egzisztenciáját. Minden fe-
lelősséget és feladatot átháríthatunk
másokra. Beleolvadhatunk egész éle-
tünkben a közösségbe. De az kétség-
telen, hogy a saját, személyes és egye-
di halálunkat kell halnunk. Ezt senki át
nem vállalhatja. Ebben a tényben ben-
ne van az ember magárahagyottsága,
végleges árvasága.

A halálra szánt lét másik követke-
zménye az, hogy az emberben mindig
van szorongás (Angst). „Az ember a
gond prédája” – mondja Heidegger
kérlelhetetlen nyíltsággal. A munká-
ban, a szerelemben és a gondolatban
egzisztálunk önmagunkat túlhalá-
dó intenzitással, gyorsított életrit-
musban. Éppen ezért, éppen a halál
felé való gyorsuló csuszamlás miatt
a munkában, a szerelemben és a
gondolatban fejt ki a gond és a szo-
rongás a maga igazi hatalmát. Ám-
de az igazi erkölcs éppen az, hogy az
ember a léttel és az ittléttel együtt vál-
lalja a szorongást is. Szemébe mer
nézni a halálnak. A banális ember ezt
eltitkolja maga előtt, kerüli a halált
még gondolatban is. Aki igazán em-
ber, az vállalja a szorongást, és nem
tartja gyávaságnak.

Nos, e vázlatos áttekintés után mi-
lyen rövid konklúzióra juthatunk?

Az ember egzisztenciája csak a
másokért való létben valósul meg. Ha
valaki tud élni a társáért, személyisé-
gének mindjárt lesz szilárd tartása:
társ lesz. Ha a szülő tud gyermeké-
nek élni: személytelen emberből sze-
mélyiséggé, szülővé formálódik. Ha
valaki tud az emberekért élni, ember-
ré lesz, igazán emberi személyiség-
gé. A másokért való létben eltűnik a
szorongás is. Csak az válik a gond
prédájává, aki mindig önmagával
törődik. Aki másokért él, az minden
pillanatban feladja, megsemmisíti
önmagát, és így minden pillanat-
ban túl van a gondon, a szorongáson.

A másokért való létnek kockázata
van, de éppen ebben a kockázatban
van az öröm. A korán elhunyt *Szerb*
Antal (egyik legnagyobb 20. századi
irodalmárunk) írta, hogy amikor az
ember már hull a mélység felé, akkor
nem szorong többé, hanem örül.
Amit ő jól értett, helyesen érzett, és
amit a kelta lélek sajátosságának te-
kintett, arról a Bibliában is olvasha-
tunk, ezért a bibliai ember jellemző-
jének is tekinthetjük.

A szerző az Egyesült Angol Nyelvű
Evangélikus Egyház nyugalmazott
püspöke (London). Az írás az Oxfor-
di Egyetem magyar (nyelvű) tanárai
és az ott tanuló magyar ösztöndíja-
sok előtt elhangzott előadás szer-
kesztett változata.

HIRDETÉSEK

Jubileumi Tamás-mise

Tíz éve áldottunk egy istentiszteletet, amelyre bátran mernénk hívni
az egyházhoz nem tartozó barátainkat is. Egy ünnepet, amelyen a vala-
ha konfirmált, de elmaradt konfirmandustársak is újra tűzbe jöhetnek.
Egy helyet, ahol az Istent kereső emberek ismerkedhetnek az istentisz-
telet örömeivel. És finnországi tapasztalataink alapján életre hívtuk a Ta-
más-misést.

Ismét ünnepelni hívunk mindenkit. Azt is, aki valaha a tíz év alatt részt
vett a Tamás-misékben, és azokat, akik a mostani ünnep közösségébe
először kapcsolódnak majd be. *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan”* –
mondja Jézus. Jöjjetek, és legyetek Isten ünnepelő népének tagjai, éljük
meg együtt a közösség örömét, az úrvacsora örömét!

A tizedik „születésnap” Tamás-mise helye és ideje: Deák téri evangé-
likus templom, május 10., 18 óra. Igét hirdet *Gáncs Péter* püspök, litur-
gus *Darvas Anikó*. Az istentisztelet házigazdája *Szeli Noémi*. Zenél a *Lift!*

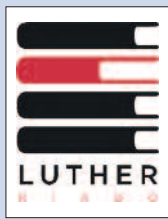
Konferencia a migrációról

A *Theológiai Szemle* fennállásának 90. évfordulója alkalmából május 22-
én 14.30-tól konferenciát rendeznek a Magyarországi Egyházak Ökume-
nikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.).
Moderátor *Bóna Zoltán* főszerkesztő.

Program

- 14.30: Nyitóáhitat – *Steinbach József* MEÖT-elnök
- 14.45: Köszöntő – *Kádár Zsolt*, a szerkesztőbizottság elnöke
- 14.50: Migráció a Bibliában, bibliká teológiai alapvetés – *Zsengellér József*, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának dékánja
- 15.10: A migráció az egyetemes és a magyar történelemben – *Mészáros Kálmán* egyháztörténész, Baptista Teológiai Akadémia
- 15.30: Migráció, ökumené, vallásközi dialógus, interkulturalitás – *Béres Tamás* egyetemi tanár, Evangélikus Hittudományi Egyetem
- 15.50: Szünet
- 16.00: A migráció Brüsszelből nézve – *Torsten Moritz*, az egyházak európai migránsokkal foglalkozó bizottságának projektvezetője
- 16.20: Migráció és biztonság – *Jungbert Béla* nagykövet
- 16.40: Migráció és bevándorlás – *Szép Árpád*, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Menekültügyi Igazgatóságának vezetője
- 17.00: Migráció a Magyarországi Református Egyház aspektusából – *Kanizsai-Nagy Dóra*, a Református Missziói Központ Menekültmissziójának vezetője
- 17.20: Tisztázó kérdések, hozzászólások
- 17.50: Zárszó – *Kalota József* érseki vikárius

Kedvezményes könyvvásárok májusban

A Luther Kiadó idén is szeretettel várja vásárlóit és az
érdeklődőket az alábbi májusi alkalmakon.

23. Szent István könyvhét

Időpont: 2015. május 11–15.

Helyszín: Budapest V., Ferenciek tere.

A Luther Kiadó pavilonjának száma: 14.

Idén is részt vesz a kiadó az **egyházkerületek missziós napján**.
Időpont: május 16., szombat.
Helyszín: Bonyhád, Debrecen, Győr, valamint május 25-én, hétfőn
Pusztavám.

Az alkalmakra az eddigieknél is több egységáras, olcsó könyvvel ké-
szülünk, *kedvezmény*vel árusítjuk új kiadványainkat, valamint lehetőség
lesz belépni a *Luther Könyvklubba*, hogy kiadványainkat a könyvvásá-
rokon kívül is kedvezményen vásárolhassák meg olvasóink közvetlenül
a kiadótól.

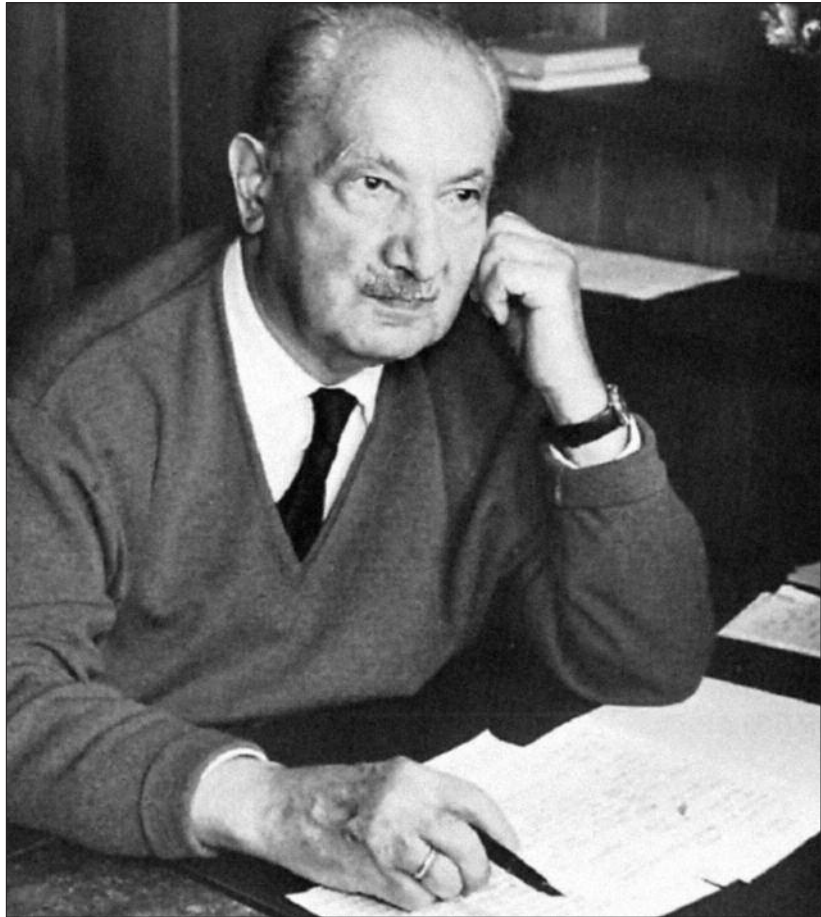
A rendezvényeken saját kiadványainkra *15% kedvezményt* nyújtunk!

A gyülekezetek, intézmények és egyéni vásárlóink egyaránt élhetnek az
előrendelés lehetőségével, így könyvrendelésüket a helyszínen, postakölt-
ség nélkül vehetik át. Kérjük, megrendeléseiket legkésőbb május 11-ig küld-
jék el a kiado@lutheran.hu címre. Szíveskedjenek jelezni, melyik könyv-
vásárba kéri a csomagot, és hogy készpénzzel vagy átutalással kíván-
nak-e fizetni. Átutalásos számla esetén 10%, készpénzes fizetés esetén
15% kedvezményt adunk.

A könyvvásárokból csak készpénzes számlát áll módunkban kiállí-
tani, aki átutalásos számlát kér, az legyen kedves előrendeléskor ezt
jelezni!

Nagy kínálattal, új helyszínen várunk mindenkit **megújult könyves-**
boltunkban is az 1081 Budapest, Kiss József u. 2/A címen hétfőtől pént-
ekig 9 és 17 óra között.

Luther Kiadó, tel.: (1) 317 5478, (20) 824 5518; könyvesbolt: (1) 411 0385,
e-mail: kiado@lutheran.hu

mert szubjektíve annak tartjuk – szö-
gezte le –, hanem azért, mert léte van.
S az erkölcs alapvető normája ez: len-
ni, éspedig szolidaritásban mások-
kal, más létezőkkel.

Ámde hogy mindezt megérthessük,
helyezzük el Heideggert az emberi
gondolkodás történetében.

Az egzisztencializmus a létezés filo-
zófiája. Nem azt kérdezi, mi az, ami
van, hanem azt, hogy ami van, miért
van, s egyáltalán: mit jelent az, hogy van
valami.

Természetesen nem a 20. században
bukkant fel ez a kérdés. Egy francia filo-
zófus, *Emmanuel Mounier* (1905–
1950) így rajzolta meg az egzisztenci-
alizmus „családfáját”: a gyökerek *Szók-
ratész*, *Augustinus* és a sztoikusok.
Ezek a gyökerek *Pascalban* futnak
össze. Ebből nő ki a törzs, *Kierkegaard*.
A törzs három ágra szakad, az egyik
jelképezi *Nietzschét*, Heideggert és
Sartre-ot. A másikon ülnek a vallásos
gondolkodók: *Maurice Blondel*, *Gab-
riel Marcel*, *Nyikolaj Bergyajev*. A har-
madik ág végül *Karl Jaspers*.

Ahhoz, hogy Heideggert igazán
megérthessük, a gyökerekig kellene
visszamenünk, de ezt most nem te-
hetjük. A törzset azonban, Kierke-
gaard gondolatait – igen vázlatosan
csak – meg kell ismernünk.

A 19. századi emberiség az „emberi
nagyság” illúziójában élt. Hogy az
ember nem „nagy”, hanem árva, dider-
gő lélek, azt Kierkegaard látta meg.

Istentiszteleti rend • 2015. május 10.

Húsvét után 5. vasárnap (Rogate). Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jn 26,23b–27; Jak 1,22–27. Textus: 2Móz 32,7–14. Énekek: 72., 322.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Németh Zoltán; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 12. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; du. 5. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. (szuplikáció) Hajdúch-Szmola Patrik; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (úrv., Tamás-mise) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) Ron Rentner; de. 11. (úrv.) Pelikán András; du. 4. (kamarazenés áhítat) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. (úrv.) Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsahegy u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákosszabás, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; du. 5. (családi) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7-9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Missura Tibor.

Istentiszteleti rend • 2015. május 14.

Mennybemenetel ünnepe. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Mk 16,14–20; 1Kör 8,22–30. Textus: ApCsel 1,1–11. Énekek: 278/226.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** du. 6. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Darvas Anikó; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. Seben Glória; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** du. 6. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 6. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tóth Orsolya hatodéves teológiai hallgató; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Cinkota, XVI., Rózsahegy u. 46.** du. 6. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** du. 5. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** du. 5. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. Horváth-Csitári Boglárka; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. Deák László; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** du. 6. Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 6. Győri János Sámuel; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. Endreffy Géza.

Összeállította: Balla Mária

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

Isten tenyerén az Üllői úton is. Kis híján tragédiába torkollt az *Evangelikus Élet* keddi lapzártája, ugyanis a tördelőszerkesztők asztala felett húzódó üvegajtós könyvespolc – két órával munkatársaink megérkezése előtt – kifordult a falból, és lezuhant. Csakis Isten kegyelmének köszönhetjük, hogy abban a pillanatban senki sem tartózkodott a szobában... ■ W. Á.

A CrossSound fesztivál víziója

► Lapunk április 12-i számában riportot közzeltünk a budapesti Rézkígyó kávézóban tartott CrossSound vitaszínházról (*Egy házibuli versus egyházi buli*, 7. o.). Már ott felmerült az igény a fiatalok keresztény identitásáról, életmódjáról, szórakozási lehetőségeiről – a „keresztény partikultúráról” – szóló párbeszéd folytatására. Az eszmecsere a hónap végén az Éghajlat kávéházban zajlott. A CrossSound fesztivál főszervezőjét, Németh Bálintot a Morus Szent Tamás Kör hívta meg, hogy április 28-án a fesztivál víziójáról, a fiatalok keresztény önképének alakításáról beszéljessenek.

A Morus Szent Tamás Kör informális közösség, amely az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség (IKSZ) vezetőiből, tagjaiból áll. Már hetedik éve szervezik találkozóikat. A beszélgetésekre keresztény módon élő-gondolkodó fiatalokat hívnak, akik szakmai téren is eredményesek, illetve politikusokat, művészeket és közszereplőket.

Legutóbbi alkalmukra Németh Bálintot invitálták meg, hogy bemutassa a meghívóban „napjaink egyik legizgalmasabb evangélizációs kezdeményezéseként” beharangozott fesztivál kudetését. A beszélgetést az IKSZ egyháziügyi munkacsoportjának vezetője, Lukácsi Katalin és az IKSZ alelnöke, Gyöngy Ádám moderálta.

„Tipikus magyar családban nőttem fel” – jellemezte korosztálya gyökertelenségére utalva Németh a közeget, ahol keresztény világszemlélete kialakult. Elvált, politikailag egymással szemben álló szülők gyermekeként a negyvenévnvi kommunizmus ateista örökségével is meg kellett küzdenie. Szellemi és lelki keresésében eljutott a buddhizmusig is, majd egy református közösségben ismerte meg a kereszténységet.

Megtérése után Németh Bálint a munkájában is igyekezett érvényesíteni a keresztény értékrendet egy olyan tanácsadó cég ügyvezető igazgatójaként, amely nemzetközi beruházásokban vesz részt Vietnamtól Nigériáig. (Tagja a Kelet-európai Utógondozottakért és Lakóotthonokban Lakókért Alapítvány vezetésének is.)

A CrossSound fesztivál ötlete egy baráti társaságban merült fel, azzal az igénnyel, hogy a fiataloknak alulról szervezett, proaktív felekezetiközi keresztény közösségi programokat és szórakozást nyújtsanak. A fesztivál a

ASZERZŐ FELVÉTELE

Lukácsi Katalin, Németh Bálint és Gyöngy Ádám az Éghajlat kávéházban

fiatalok megszólításának eszköze: Jézus üzenetét fogalmazzák meg a legifjabb generációk számára. Ám céljuk nem pusztán a szórakoztatás – releváns kulturális hatást szeretnének kifejteni a többségi magyar társadalomra, magyarul: „ébredést” akarnak elindítani.

Az új, Facebookon felnővekvő generáció egyre individualistább, az egyházi életbe egyre nehezebb őket bevonni. Fontos, hogy a saját nyelvükön szólítsuk meg őket. A fiatalokban rengeteg kérdés van életvitelükkel, a boldogság keresésével kapcsolatban (például a párkapcsolatok, a szexuális élet terén), amelyek megválaszolására a keresztény felekezetek jelenleg nem helyeznek súlyt. A fiatalok keresik a bel-

ső meggyőződésből fakadó, hiteles válaszokat. Ezek hiányában könnyen utat talál hozzájuk a nem keresztény szellemiség – például a New Age.

A CrossSound küldetése versenyképes kulturális hatást gyakorolni a fiatalokra, ösztönözni őket, hogy képesek és szabadok legyenek a keresztény életre. A szervezők célja létrehozni azt a „kritikus tömeget”, amely képes vonzást előidézni a társadalomban.

Németh a tékozló fiú példáján keresztül fejtette ki, hogy – miként a társadalom – gyakran az egyház is csak a hibákat, a bűnöket rója fel, pedig a helyes ön- és istenkép kialakítása szempontjából kulcsfontosságú a szeretetben gyökerező identitás. Hogy a

keresztény gyülekezetekben a fiatalok ne szigorú, ítélkező közösséget lássanak. A „félelemalapú” gondolkodás gátolhatja Isten szeretetének és az élet örömeinek megtapasztalását.

A CrossSound küldetése számos programon keresztül valósulhat meg: május 16-án ökumenikus interaktív konferenciát rendeznek *Mi fán teremek?* címmel. Előadások és művészeti workshopok vizsgálják majd, milyen a helyes istenkép, járják körül a keresztény identitás kérdéseit. Szeptembertől pedig a Rézkígyó kávézóban folytatódik a vitaszínház, amelynek alkalmain havonta tűznek „műsorra” fiatalokat foglalkoztató kérdéseket. Tervezik az estek on-line közvetítését is.

■ WALKÓ ÁDÁM

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

Digitális nomádia

E sorok íróját mint a *Moly.hu* nevű könyves közösségi oldal tulajdonosát újra meghívták egy olyan konferenciára, amelyen már adott elő 2010 tájkán.

Nemcsak azért volt érdekes a konferencia témája, mert módot adott beszámolni arról, hogy egy olvasásnépszerűsítésre szakosodott projekt életében mit jelent az elmúlt öt év, hanem abból a szempontból is, hogy egyre digitálisabbá váló világunkban mennyire maradt még helye a nyomtatott betű szeretetének.

Persze (majdnem) mindenki olvas valamit, de a történetmesélés egyre inkább álló- és mozgóképek felhasználásával zajlik, és kérdés, hogy az olyan statikus média, mint a könyv, mennyire tölti be még információközvetítő feladatát. A könyv természetesen csodálatos dolog, de egyszerű nyomtatott jelek alapján vizualizálni egy regény elképzelt világát jóval nagyobb agymunka, mint a rendező és operatőr által megálmodott képi rendszert fogyasztani.

A fent említett, öt évvel ezelőtti előadásnak az egyik legérdekesebb pontja a felhasználói adatok elemzésével foglalkozott. Az adatbányászat ugyan nemcsak komoly információk kinyerésére ad lehetőséget, hanem vicecesekére és szórakoztatókéra is.

Megtudhatjuk például, melyik magyar városban kedvelik leginkább *Coelhót*, így ha új lakhelyet keresünk, messzire elkerülhetjük azt a környéket, ahol túlságosan is rajonganak érte. De az is érdekes, hogy a Biblia olvasottsága melyik magyarországi településen a legmagasabb. Vagy az, ha kiderül, hogy a Biblia pontosan

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

ugyanannyi százalék jó értékelést kapott, mint a *Harry Potter* sorozat első része.

Az idei előadásra készülve felmerült, hogy hasonló érdekes adatokat ismét szívesen hallana a közönség. Viszont ezúttal előkerült az a probléma is, hogy a magyar városok vajon mennyire „nyúlnak túl” az országhatárokon, és miként tekintünk erre az információra. Politikai aktualitás, hogy jelenleg London és Debrecen csaknem egyformán áll a második legnagyobb magyarlakta település címért vívott versenyben – ez az adat egyszerre lehet rémisztő és megnyugtató; attól függ, milyen szemszögből nézzük.

Vegyük az optimista látásmódot: az egész világ a rendelkezésünkre áll, hogy éljünk benne, és egyre több olyan magyar ember van, aki leküzdí a távolságbeli, nyelvi és kulturális különbségeket, és ott boldogul, ahol tud.

Az „élj ott, ahová a szíved húz” gondolat már többször felbukkant ebben a rovatban, és valamennyiszer ahhoz kapcsolódóan, hogy az internet mennyire jó eszköz lehet a kezünkben, hogy hatékonyságunkat fokozzuk, és kevesebb energiafelhasználással idővel ugyanolyan termelékenyek legyünk, mintha egy irodában ücsörögnénk. A „digitális

nomád” kifejezés azt a személyt jelenti, aki bárhol meg tud élni, a lényeg, hogy legyen internethozzáférése, amelyen keresztül dolgozni tud. Ha valaki ilyen történetre kíváncsi, akkor olvassa el a <http://goo.gl/MfbSWx> címen található bejegyzést.

Egy rövid bekezdést érdemes belőle idézni: „Minden organikus, vegetáriánus, környezetbarát és elképesztően békés. Mindennap jógázom vagy szörfözöm az innen 20 percnyre lévő tengerparton. Meditálok, írok és persze dolgozom online szabadúszóként.”

A cikkben amúgy röviden megtalálható, hogy szerzője miként alapozta meg az utazását egy év kemény munkával, és hogy a hatékonyságának növelése és pénzügyi műveltségének fejlesztése is része volt ennek.

Története nem egyedülálló, ahogyan az eszközök sem, ezek ugyanis mindenki számára elérhetők. Ugyanakkor ha valaki nem akar Indonéziába utazni, a saját otthonában is éppen annyira élvezheti a többletidőt, amelyet megtakarít magának.

Például a saját közösségével próbálják ki a *Slacket*, amely egy chatszerű eszköz kommunikációhoz. Csak hogy ez annyira jó, hogy Magyarországon is van rá példa: vállalkozások megszüntetik a céges e-mail címeiket, mert a dolgozók úgyis ott cserélnek információt. És különböző szolgáltatások üzenetei is ott jelennek meg összegyűjtve, így mindenki pontosan látja, hogy a többiek éppen milyen feladattal végeztek, vagy kinek van valami gondja, amelyben segíteni kell neki. Egyszerű és hatékony.

■ N. B.

A MADARAK ÉS FÁK NAPJA – MÁJUS 10.

A mi hársunk

A hársfa mindent az elejétől láthatott, mert húsz éve éppen az alatta álló padon beszélünk meg, hogy összeház sodunk a tanév végén. És mintha csak értené, kedvesen küldött nekünk egy levelet a jókívánságaival. Selymes hátú, sárga levél volt. Olyan, mint egy baráti kézszorítás. Felmosolyogtunk

nek látszott. Örültem, hogy ez a kis lombseprés még nekem is megy.

És nem is lett semmi baj. A következő hársillatú tavaszra megszületett a kislányunk. Egy bő évvel később meg már együtt gyűjtögettünk télire a teának valót. Két évvel később ismét babakocsival ültem a hársfa alá. On-

amíg ők boldogan szedegették, gyűjtögették a termést. Ősszel színes levelekről gondoskodott, télen hólepte ágai között kapott helyet a madáretetőnk, kis cinkéink menedéke.

Aztán egy nyári viharban kettétört derékban a hársfa. Némán, megrendülve néztük. Nem volt szép látvány, tudtuk, hogy ez a vége. A férfiak, akik kivágták, azonnal fel is aprították. Ott állt az egész halomban. Zöld levelei megtépázva, szétverődve heverték mindenfelé.

Önkéntelenül meg akartam belőle őrizni valamit. Az autó hátuljába raktam pár vastag darabot. Csak mikor pár kiraktam a garázsban, akkor jutott eszembe, hogy ez nem is a mi fánk volt, hanem a falué, hiszen közterületen állt. Lehet, hogy valaki számolt ezzel az anyaggal.

Kicsit szégyenkezve hívtam fel az illetékes hivatalt, és kértem el azt, ami már nálam is volt. Adták persze örömmel: a hársfa nem csúcsmínőségű tüzelő, gyengén ég, és kevés hőt ad, nem akarta senki olyan nagyon. Nekem jó volt így is. Még nem tudtam, hogy mire, de kellett.

Évek teltek el azóta. Közben költöztünk, építkeztünk, a hársfahasábok jöttek velünk, raktuk őket jobbra-balra. Mostanra kiszáradtak. A napokban derült ki, hogy idén a gyerekátórunkban megengedhetünk magunknak egy vendég fafaragót. Csak annyit kér, hogy szerezzünk be neki hársfát, lehetőleg jó szárazat, mert az olyan puha és jól faragható, hogy könnyen tudnak vele dolgozni a gyerekek is.

Ha minden jól megy, nyáron újra gyönyörködünk majd a hársfánk ajándékaiban.

Köszönöm, Istenem...

■ FÜLLER TÍMEA

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

„Ordass-hibák”

Tisztelt Szerkesztőség!

Örömmel olvastuk az *Evangelikus Élet* április 19-i számában a híradást *Isó Gergely* tanulmányának sikeréről (*Evangelikus siker az országos tudományos diákköri konferencián*, 4. o.). Pozitív érzéseinket némiképp beárnyékolta a tudósítás tévedései, amelyeket szükségesnek látunk korrigálni.

– A püspök szolgálatba való visszatérése után 1956. november 26. és 1957. december 6. között írt naplót, a második eltávolítását követően nem 1963-tól, hanem 1961-től folytatta napi rendszerességgel a vele az egyházban és a világban történtek feljegyzését. Utolsó bejegyzése 1978. augusztus 1-jén kelt, tizenhárom nappal a halála előtt.

– *Ordass Lajosnak* nem volt végrendelete, így ő nem rendelkezett naplója későbbi sorsáról. A püspök halála után felesége kérte vejét, *iff. Dedinszky Gyulát* a napló megsemmisítésére. Ő az idegen nyelvű feljegyzéseket elégette, de a magyar nyelven írtakat feleségével a templom padlásán, a tetőcserép törmeléke alatt elrejtette.

– Dedinszky Gyulának nem mátrai szolgálati helye volt, hanem Nagybörzsönyi lelkésze volt.

– Dedinszky Gyula felesége, *Ordass Zsuzsanna* halála után adta át a napló tizenkilenc kötetét 2009-ben *iff. Zászkaliczky Pálnak* mint az akkor már szervezés alatt álló Ordass Lajos Alapítvány képviselőjének.

ISÓ GERGELY, IFF. ZÁSZKALICZKY PÁL (*Budapest*)

„Emlékezzetek meg a ti előljáróitokról...”

A százegy éve született, közel negyven évig a helyi evangélikus gyülekezetben szolgáló egykori lelkészre, *Győri Jánosra* emlékeztek április 12-én Nagytarcsán. A bensőséges, méltó ünneplést az önkormányzat szervezte és rendezte. A kultúra lovagjainak kezdeményezésére *Rimóczi Sándor* polgármesterrel az önkormányzat képviselő-testülete úgy döntött, hogy a templom körüli teret Győri Jánosról nevezi el, a tér sarkán, a templommal szemben pedig emléktáblát helyeznek el. (Ezt eredetileg a templom falán, *Sztehlo Gábor* emléktáblája mellett szeretnék volna elhelyezni.)

A kezdeményezők között nemcsak evangélikusok, de olyan katolikusok, reformátusok is voltak, akik komolyan veszik a címül írt bibliai idézetet a *Zsidókhoz írt levélből* (13,7).

A megjelenteket – *Gáncs Péter* elnök-püspököt, a környező települések lelkészeit, a Győri család tagjait, valamint az emlékezésen részt vevő finn csoportot – a polgármester köszöntötte. *Rónai Pálné* helyi önkormányzati képviselő emlékező beszédében méltatta Győri János közel negyven évig tartó, gyülekezetét igazán pásztoraló szolgálatát. Ahogy fogalmazott: „A százegy éve született evangélikus lelkész kivételes ember volt. Igazi polihisztor pap, ízig-vérig tudós teológus, tüzes lelkű evangélizátor, drága férj és sokgyermekes családapá, lelkek és óraművek orvosa, a hitoktatás megújítója – de legfőképpen ember, Isten embere.”

Beszéde végén a ránk hagyott örökségre hívta fel a jelenlévők figyelmét: „Élete, szerény elismertsége is azt hirdeti: soli Deo gloria!...”

Ezt követően *Győri János Sámuel* pesterzsébeti evangélikus lelkész tartott rövid áhitatot Mt 22,9 alapján („*Menjetez tehát a keresztutakra, és akit csak találtok, hívjátok el a menyegzőre*”).

„A föltamadott Úr Jézusban fölértékelődött gyülekezet! Nagytarcsa drága áron, a Bárány véréen megvett evangélikusai, katolikusai, reformátusai, keresztények...” – kezdte ígéhirdetését, megszólítva őslakost, betelepültet, keresztyént, templomba nem járó, kicsiket és nagyokat. „Itt állunk Nagytarcsa közepén, hármass kereszteződés közepén a néhai Győri Jánosról elnevezett téren. Azt mondja a Teremtő az embernek: »Ne csinálj magadnak faragott képet.« Miért mondja ezt? Azért, mert a teremtő Isten személyesen akar bemutatkozni az embernek az emberré lett Jézus Krisztus személyében.”

Majd így folytatta a lelkész: „Nagytarcsa Község Önkormányzatát és polgármesterét teológiai dicséret illeti, hiszen nem egy sztárnak, nem egy emberi alaknak, hősnek alkottak itt emléket, hanem egy szolgának. A Győri Jánosról készült dombormű nem faragott kép, hanem iránytű, kereszteződésbe való útmutató tábla. Emlékezteti Nagytarcsa evangélikusait, hogy honnan indultak, és lakosait egy irányra vagy irányváltásra, melyet Győri János több évtizedes munkája alatt prédikációiban, látogatásaiban, lelkipásztori beszélgetéseiben minden leleménységet megragadó és minden lehetőséggel élni kívánó szolgálata jelentett. A templom belső falait is szolgálatba állította, az általa megtervezett szimbólumok, valamint az oltár minden részletében az Ó- és az Újszövetség összetartozását, a megváltás folyamatát hirdetik.

Ember! Lassíts! Ember, jó irányba mész? Testvér, adj elsőbbséget a Teremtőnek! Adj elsőbbséget a Megváltó menyegzőjének! Legyen családi program a menyegzőre készülés!” – zárta prédikációját néhai Győri János fia, Győri János Sámuel.

A család lelkészutódai – két generációból – Luther-kabátba öltözve álltak díszsorfalat az emlékmű mellett, amelyet a család jelen lévő legfiatalabb tagja leplezett le a jelenlegi és a volt polgármester társaságában.

GYŐRI PÉTER DÁNIEL (*Nagytarcsa*)

HIRDETÉS

Megemlékezés a hetven éve vértanúhalált halt Csaba Gyuláról

„Elküldelek titeket, mint juhokat a farkasok közé...” (Mt 10,16)

1945. május elején egy helyi kommunista különítmény brutális módon meggyilkolta *Csaba Gyula* alesperest, a péteri evangélikus gyülekezet lelkészét. Az esetről évtizedeken keresztül nem volt szabad nyíltan beszélni, és a mártír lelkésznek csak a rendszerváltást követően lehetett emléket állítani.

A hetven évvel ezelőtt történetekről istentisztelet keretében emlékeznek meg, amelyen *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke szolgál. Időpont: 2015. május 10., vasárnap, 15.30. Helyszín: a péteri evangélikus templom (Bohus Dániel tér 1.), illetve a település temetője.

HIRDETÉSEK

Nyugdíjas lelkészek találkozója

A nyugdíjas lelkészcsaládok nyár előtti utolsó összejövetele május 8-án, pénteken fél tízkor a Deák téri gyülekezetben lesz. Az áhítatot *dr. Harmati Béla*, az előadást *dr. Szentpétery Péter* tartja.

Állaspályázat

A Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola (8500 Pápa, Árok utca 12.) pályázatot hirdet egy fő angol szakos pedagógus részére a 2015/2016-os tan-évre határozott időre. A pályázat beérkezésének határideje: 2015. május 25. Bővebb felvilágosítás az iskola igazgatójától kérhető a 89/313-483-as, illetve a 20/824-6566-os telefonszámon.

Hetvenéves érettségi találkozó

A Deák Téri Evangélikus Leánygimnázium volt növendékei május 29-én, pénteken ünneplik hetvenéves érettségi találkozásukat. Ezen a na-pon délután fél 4-kor a Deák téri evangélikus templomban hálát adunk a Teremtőnek megtartó kegyelméért, majd a gimnázium (Sütő u. 2.) föld-szinti könyvtárában gyűlünk össze egy kis beszélgetésre, feleleveníteni régi emlékeinket. A megemlékezésre az érdeklődőket szeretettel várjuk.

Taizé-ima és ének-együttlét

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) min-den hónap második keddjén, leg-közelebb május 12-én, 19 órától Ta-izé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. In-formáció: *gyertyajeny.lutheran.hu*

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu
és info@harangontode.hu.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 10-étől május 17-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
9.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i> 9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet Blaubeurenből</i> 10.10 / Duna Tv <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 10.30 / Duna Tv <i>Református magazin</i> 11.45 / Bartók rádió <i>A Magyar Rádió gyermekórusa énekel</i> 13.30 / M. Katolikus Rádió <i>Valaki ír a kezeddel (versműsor)</i> 17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet</i> 19.10 / Pax Tv <i>Takács János evangélikus lelkész portréja</i>	9.00 / Pax Tv <i>Händel: Messiás (koncertfilm)</i> 10.05 / Kontakt Rádió (Budapest-Terézváros) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (kontaktradio.hu) 18.35 / Duna World <i>Száműzött magyar irodalom</i> Dsidá Jenő 19.35 / Bartók rádió <i>A Magyar Rádió énekkarának és szimfonikus zenekarának évadzáró hangversenye</i> 20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 23.15 / M3 <i>Csiky Gergely: A nagymama</i> A Nemzeti Színház előadása felvételtől	8.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Napi útravaló</i> (credoradio.hu) 13.19 / Bartók rádió <i>A Szegedi szimfonikus zenekar hangversenye</i> 15.20 / Duna World <i>Református magazin</i> 15.55 / Duna World <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 19.25 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i> Balázs Géza műsora 21.20 / Pax Tv <i>Házasság hete (előadás)</i> 21.25 / Duna World <i>Gasztroangyal</i> Kárpátalja 21.25 / Duna Tv <i>Shirley Valentine (angol–amerikai filmvígjáték, 1989) (108’)</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórája 15.00 / Pax Tv <i>Fébé 2011 (dokumentumfilm)</i> 19.00 / Duna World <i>Magyar klasszikusok új köntösben (irodalmi műsor)</i> Petőfi Sándor 19.35 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet</i> A Nemzeti Filharmonikusok hangversenye 20.11 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazin)</i> 23.25 / M2 <i>Ég, föld, férfi, nő – Kőszeg</i> 23.35 / Duna World <i>Talentum</i> Pálffy Tibor színművész
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet a debreceni Nagytemplomból</i> 15.50 / Duna World <i>Kérdések a Bibliában</i> 17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Nyitott ajtók (egyházi magazin)</i> (credoradio.hu) 17.20 / Duna World <i>Magyar elsők (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Az első magyar gyógyfürdő 19.35 / Duna World <i>Vándorszínház, csodavilág (magyar ismeretterjesztő film)</i> 23.15 / Duna World <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 23.50 / Duna Tv <i>A nagy háború emlékezete (magyar dokumentumfilm)</i>	5.50 / Duna Tv <i>Hajnali gondolatok</i> 11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvár) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (agnusradio.ro) 11.35 / Pax Tv <i>Dies Academicus</i> Dr. Csermely Péter előadása az EHE-n 16.35 / Kontakt Rádió (Budapest-Terézváros) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (kontaktradio.hu) 19.35 / Bartók rádió <i>A Liszt Ferenc kamarazenekar hangversenye</i> 23.15 / M3 <i>Haláltánc (magyar tévéfilm, 1981)</i>	7.00 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós műsora 8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu) 10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus magazin</i> (credoradio.hu) 10.30 / Bartók rádió <i>Celluloidák – A legjobb filmzenék</i> 16.30 / Duna Tv <i>Nóé barátai – Minden, ami állat</i> 17.30 / Duna World <i>Ybl 200</i> Az Unger-ház 20.00 / Pax Tv <i>Anima Soni-koncert (zenés ifjúsági műsor)</i>	6.25 / Duna Tv <i>A Református Szeretetszolgálat Kárpátalján</i> 9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i> 9.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i> 10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Isten kezében</i> 10.35 / Duna Tv <i>Metodista magazin</i> 11.30 / Duna Tv <i>Eperjes evangélikus emlékei</i> 16.15 / Duna Tv <i>Pillangó (magyar film, 2012) (100’)</i> 17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet</i>
■ BÁCSKAI KÁROLY			

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu. Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu). Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). Munkatárs: Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu). Rovatvezetők: dr. Ecsedi Suzsza – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KendeH K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeH@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veg helyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, KendeH K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: KendeH K. Péter (peter.kendeH@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1023 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 10.)

Ezt az igét küldte [Isten] Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által. Ő a mindenség Ura! ApCsel 10,36 (Ez 34,30; Jn 16,23b–28/29–32/33; 1Tim 2,1–6a; Zsolt 100) Milyen sokszor elmondta már Péter a Jézusról szóló bizonyágtételt! Most újra elhangzik, de nem a saját népe körében. Kornéliusz, a római katonatiszt házában ugyanaz az igehirdetés új erővel szól meg az apostol ajkán. Talán maga Péter csodálkozik ezen a legjobban. Vona-kodó, óvatos, vallási kifogásokra és hitbeli távolságtartásra kész szemé-lyét Isten meggyőzi arról, hogy az evangélium igazságát sem gátlások, sem téves elméletek nem akadályozhatják. Isten szeretetének hatósugara széle-sebb annál, mint amit az ember elképzelni képes.

Hétfő (május 11.)

Mert [Isten] mondja: „A kegyelem idején meghallgattalak, és az üdvösség nap-ján megsegítettelek.” Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üd-vösség napja! 2Kor 6,2 (Ézs 40,2; 1Kir 3,5–15; Fil 1,1–11) Pál apostol szolgálata hiábavalónak tűnhetett olykor a maga számára. A ritka sikerek mellett kilátástalan helyzetek, nehéz körülmények, értetlenség, viták, ellenségeske-dés. Tudta ugyanakkor, hogy Isten kegyelmének jó hírért mindez nem némít-hatja el. Bizonyára önmagára is gondolt, amikor így intette a korinthusi ke-resztényeket: „...úgy éljeteK, mint akik nem hiába kapták Isten kegyelmét!” (2Kor 6,1) Mutathat mást a kép, számunkra minden nap az üdvösség nap-ja, és minden idő a kegyelem ideje. A mai nap is. Ez a pillanat is.

Kedd (május 12.)

Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is meg-ismert Isten. 1Kor 13,12 (Bír 6,13a; 2Móz 17,8–13; Fil 1,12–18a) Nádszál az ember, semmi több, a természet leggyengébbike; de gondolkodó nádszál. Így vélekedett az emberről a francia bölcS, *Blaise Pascal*. A szeretet himnuszá-ból pedig megtudjuk, hogy az embernek nemcsak a teste törekény, de hiá-nyos a tudása is. Hányszor vezette félre az emberiséget a szellemi gőg a tör-ténelem folyamán! Az apostol és az énekköltő is belátásra int: „Jobb nekünk bízva csendben lenni, / Hogy szívünk békén várja meg, / Mit a bölcS Isten készül tenni, / Míg üdvös terve végbemegy.” (EÉ 331,3)

Szerda (május 13.)

Jézus mondta: Tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriá-ban, sőt a föld végső határáig. ApCsel 1,8b (Ézs 49,6b; Lk 11,1–4; Fil 1,18b–26) A határtalanság képze-te mindig foglalkoztatta az embert. Szüntelenül keressük a kiszabadulás lehetőségét szűk világunkból, ha máshol nem, hát álmainkban. A föld végső határáig eljutó keresztény tanúságtétel az evan-gélium határtalanságára utal. Egy út bezárul, ám nyílik egy másik. Európa, Amerika után jön Afrika és Ázsia. Lépést tudunk-e tartani az isteni akadály-mentesítéssel? Az első apostolok ezt a feladatot kapták Jézustól. Szabadá-sgot a szolgálatra. Azért pedig, hogy a határtalan felé indulva át tudjanak len-dülni korlátaikon, „*megteltek mind Szentlélekkel*”.

Csütörtök (május 14.)

Istenünk könyörülő irgalmáért, amellyel meglátogat minket a felkelő nap a magasságból, hogy világítson azoknak, akik sötétségben és a halál árnyéká-ban lakoznak, hogy lábunkat a békesség útjára igazítsa. Lk 1,78–79 (Ézs 2,4; Lk 24,/44–49/50–53; ApCsel 1,3–4/5–7/8–11; Zsolt 110) „Ó, jöjj, ó, jöjj, Nap-támadat, / És hozd vigasztalásodat, / Űzd el a sötét éj kódét, / És vesd el min-den félelmét!” (EÉ 133,3) Amikor e szép énekünket énekeljük, nem valamely ritka természeti jelenség látványára vágyunk, hanem Krisztus-élményre. Ri-aszt a halál árnyéka, a sötétség félelemmel tölt el. A békétlenség megnehe-zíti a magunk és mások életét. Krisztus előzi árnyainkat, és megnyugtat. Bé-kéje lépéseket, teendőt jelent. Utat valaki felé.

Péntek (május 15.)

Mert az a jó, ha kegyelemmel erősödik meg a szív. Zsid 13,9 (5Móz 5,29; Jn 18,33–38; Fil 1,27–2,4) Erős szívű – fiatal, de más korban élt – keresztény írhatta az aláb-bi ifjúsági ének következő sorait: „Kegyelem, nagy kegyelem, hogy Jézust ismer-em. / Kegyelem, nagy kegyelem, hogy ő a vezérem.” Egyéb szíverősítőre nem volt szüksége. Isten kegyelmének, Jézusnak az ismerete lelkileg elegendő lehe-tett számára ahhoz, hogy a bajok, a rosszkedvűség idején ne csüggedjen el. Az emberi szívre ható szerek piacán változatlan a túlkínálat: gyógyszerek, alkohol, bűbáj, romantika, horror. Érzelmek útvesztőjében, a semmi ágán ülő szívvel (*József Attila*) se feledjük: Isten kegyelme ma is a leghatékonyabb szíverősítő.

Szombat (május 16.)

[Jézus Krisztus] önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden go-noszságtól, és megtisztítson minket a maga népévé, amely jó cselekedetre tö-rekszik. Tít 2,14 (1Sám 12,24; Ef 6,18–20/21–22/23–24; Fil 2,5–11) „*Mert meg-jelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek...*” Ezekkel a karácsonyi csen-gő csilingeléséhez hasonló szavakkal kezdi mondatát az apostol. Krisztust hirdeti. Ő olyan volt, mint a látóhatár alatt megbúvó hajnali nap. Felderen-gő fényként, ígéretként világított addig, amíg – *Toldalagi Pál* verse szerint – egyszerre csordultig megtelt jó érzésekkel a világ, és megjelent Jézus, az eleven szeretet, hogy az érzelmek sivatagából kivezessen, és ahogy szoktat-ják a vadat, magához szelídítse az emberiséget.